

IFMETALL

Kollektiv- avtal

Teknikavtalet IF Metall

1 april 2016–31 mars 2017

Teknikavtalet IF Metall

1 april 2016–31 mars 2017

Avtal mellan Teknikarbetsgivarna och Industrifacket Metall (IF Metall)

Det tidigare s. k. ”Verkstadsavtalet” mellan VF och Metall har omarbetats och benämns numera ”Teknikavtalet IF Metall”.

I äldre avtalstexter förekommer organisationernas tidigare namn och förkortningar liksom den tidigare benämningen Verkstadsavtalet (VA).

Sveriges Verkstadsförening (VF) =

Teknikarbetsgivarna

Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) =

Svenskt Näringsliv

Svenska Metallindustriarbetareförbundet (Metall) och
Industrifacket = Industrifacket Metall (IF Metall)

Innehåll

§ 1	Fredsplikt och förhandlingsordning	6
§ 2	Löneprinciperna	11
§ 3	Lönebestämmelser	12
§ 4	Arbetstid	14
§ 5	Ersättning för arbete på obekväm tid och övertid	28
§ 6	Semester	32
§ 7	Arbete utom verkstaden	38
§ 8	Sjuklön m.m.	41
§ 9	Anställnings ingående och upphörande	45
§ 10	Löneskydd	53
§ 11	Permission	56
§ 12	Hemarbete	57
§ 13	Avtalsförsäkringar	57
§ 14	Giltighetstid	58

Bilagor

Tim- och ackordslönebilaga	59
Överenskommelse om permitteringslön	83
Överenskommelse angående företagens medverkan vid uppbörd av fackföreningsavgifter	87
Avtal om kompetensutveckling i företagen	90
Överenskommelse om vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering	95
Avtal om arbetsmiljö och företagshälsövård	96
Avtal om utvecklingsarbete mot belastningsskador	99
Löneavtal	101

Teknikavtalet IF Metall

Kollektivt avtal mellan Teknikarbetsgivarna och Industrifacket Metall (IF Metall)

§ 1 Fredsplikt och förhandlingsordning

Sedan gammalt gäller mellan Teknikarbetsgivarna och IF Metall att arbetsgivare och arbetare i konstruktiva diskussioner ordnar sina gemensamma angelägenheter och på det sättet försöker undvika tvister. I de fall tvist uppstår är parterna överens att i lokala och, vid behov, centrala förhandlingar göra allvarliga försök att lösa tvisterna inom ramen för förhandlingsordningen. På det sättet kan vi även framdeles upprätthålla en god tradition av att så långt möjligt undvika tvistelösning i domstol och därmed bidra med en effektiv och smidig tvistehantering till fördel för såväl arbetare som företag.

Mom. 1 Fredsplikt

Parterna är ense om att fredsplikt råder rörande anställningsvillkor och förhållandena i övrigt mellan parterna under avtalets giltighetstid.

Anmärkning

Parterna är överens om att denna bestämmelse inte påverkar rätten att vidta sympatiåtgärder enligt kap. III Huvudavtalet SAF-LO.

Mom. 2 Förhandlingskyldighet

Om det uppstår en rättstvist eller intressetvist rörande anställningsvillkor eller förhållandet i övrigt mellan parterna ska förhandlingar föras i den ordning som följer av detta avtal.

Mom. 3 Förhandlingar på lokal och central nivå

Förhandlingar sker först på lokal nivå (lokal förhandling) och därefter, om enighet inte har uppnåtts, på central nivå (central förhandling).

Lokal förhandling sker mellan parterna på arbetsplatsen under medverkan av lokal facklig organisation.

Anmärkning

Med lokal facklig organisation avses verkstadsklubb. Vid företag där verkstadsklubb inte finns är avdelningen lokal facklig organisation.

Central förhandling förs mellan parterna på förbunds nivå.

Mom. 4 Betalningstvister och tvister om arbetsskyldighet

Vad som i mom. 5–7, 10 och 11 sägs i fråga om frister och väckande av talan gäller inte i tvister som avses i 34 och 35 §§ MBL. I sådana tvister gäller vad som anges i 37 § MBL.

Anmärkning

I tvist enligt lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar ersätter förhandlingsordningens bestämmelser 35 § MBL, som således inte kan tillämpas i sådana tvister.

Mom. 5 Begäran om lokal förhandling

Uppkommer en rättstvist om ogiltigförklaring av en uppsägning eller ett avskedande, ska den part som vill driva frågan begära lokal förhandling. Begäran ska nå motparten senast två veckor efter det att uppsägningen eller avskedandet skedde. Har arbetstagaren inte fått ett sådant besked om ogiltighetstalan som avses i 8 § andra stycket eller 19 § andra stycket i lagen om anställningsskydd upp-

går dock fristen till en månad och räknas från den dag anställningen upphörde.

Om en part inte begär förhandling inom den tid som anges i första stycket har parten förlorat sin rätt att förhandla i frågan.

Uppkommer en annan tvist än som avses i första stycket ska en lokal förhandling begäras så snart det kan ske. Begäran ska senast nå motparten fyra månader efter det att den part som begär förhandling ska anses ha haft kännedom om de sakomständigheter som ligger till grund för tvisten eller i tvist om otillåten visstidsanställning mer än en månad efter det att tiden för anställningen löpt ut.

Om en part inte begär förhandling inom den tid som anges i tredje stycket har parten förlorat sin rätt att förhandla i frågan. Detta gäller också under alla omständigheter i sådana tvister om förhandling begärs mer än två år efter det att de sakomständigheter inträffat som ligger till grund för tvisten.

Anmärkning

För ostridig till betalning förfallen lön eller annan ersättning gäller preskription enligt lag. I fråga om möjligheten att vidta s.k. indrivningsblockad gäller 41 § andra stycket MBL.

Mom. 6 Begäran om central förhandling

Om parterna inte kommer överens om hur en tvist ska lösas vid den lokala förhandlingen ska den part som vill driva tvisten vidare begära en central förhandling hos motparten.

I tvister om ogiltigförklaring av en uppsägning eller ett avskedande bör begäran om central förhandling nå mot-

parten senast två veckor från den dag den lokala förhandlingen avslutades.

Efter lokal förhandling enligt 11 § eller 12 § MBL ska begäran nå motparten senast en veckor från den dag den lokala förhandlingen avslutades. Det gäller också i fråga om tvister om tystnadsplikt enligt 21 § MBL samt vid s.k. entreprenadförhandlingar enligt 38 § MBL.

I en annan tvist än som avses i tredje stycket ska begäran om central förhandling göras skyndsamt. Begäran ska nå motparten senast två månader från den dag den lokala förhandlingen avslutades.

Om en part inte begär förhandling inom den tid som anges i tredje eller fjärde stycket har parten förlorat sin rätt att förhandla i frågan.

Mom. 7 Tiden inom vilken en lokal eller central förhandling ska påbörjas

Har en begäran om förhandling gjorts inom föreskriven tid ska förhandlingen påbörjas snarast möjligt, dock senast inom tre veckor från den dag begäran gjordes. Parterna kan i enskilda fall komma överens om längre tid.

Mom. 8 Förhandlingsprotokoll

Om så begärs ska ett protokoll föras över förhandlingen. Protokollet ska justeras av parterna.

Mom. 9 Hur förhandlingar avslutas

En lokal eller en central förhandling är avslutad då parterna kommer överens om det eller ena parten gett motparten tydligt besked om att han anser förhandlingen avslutad.

Om protokoll förts ska en anteckning om när förhandlingen avslutades göras i förhandlingsprotokollet.

Mom. 10 Rättsverkan av pågående förhandlingar och av förlust av förhandlingsrätt

Före det att förhandling mellan parterna enligt denna förhandlingsordning har avslutats får parterna inte vidta rättsliga eller andra åtgärder i anledning av tvisten. Det gäller inte om part genom förhandlingsvägran förhindrat förhandlingar enligt förhandlingsordningen.

Part som enligt bestämmelserna i denna förhandlingsordning har förlorat sin rätt till förhandling får inte vidta åtgärder i anledning av tvisten.

Mom. 11 Väckande av talan

Den som efter avslutad förhandling vill driva en rättstvist vidare måste väcka talan. I en tvist om ogiltigförklaring av en uppsägning eller ett avskedande eller att en visstidsanställning är otillåten och att anställningen ska gälla tills vidare, ska talan väckas inom två (2) veckor från den dag då den centrala förhandlingen avslutades och i andra tvister inom fyra (4) månader från nu nämnda dag. Gäller tvisten tystnadsplikt enligt 21 § MBL ska talan väckas inom tio (10) dagar från den dag då den centrala förhandlingen avslutades.

Väcks inte talan inom de tider som anges i första stycket har parten förlorat sin talan.

Mom. 12 Övrigt

I vissa särskilda fall, t.ex. vid fredspliktsbrott och i fråga om interimistiska förordnanden, kan talan föras utan föregående förhandlingar och denna förhandlingsordning ska inte medföra förändringar av gällande rätt. Förhandlingsordningen ersätter kap. II huvudavtalet SAF-LO som i övrigt gäller mellan parterna.

Kommentar: Huvudavtalet återfinns på IF Metalls medlemsportal www.ifmetall.se, alternativt kan det rekvireras från någon av förbundets lokalavdelningar.

§ 2 Löneprinciperna

Lönesättningen ska vara differentierad efter individuella eller andra grunder. Löneskillnader ska vara objektivt och väl motiverade. Lönen ska bestämmas med hänsyn till ansvaret och svårighetsgraden i arbetsuppgifterna och den anställdes sätt att uppfylla dessa. Ett svårare arbete som ställer högre krav på skicklighet, ansvar och kompetens ska ge högre lön än ett enklare arbete. Hänsyn ska också tas till arbetsmiljön och förutsättningarna för hur arbetet kan utföras. Även marknadskrafterna påverkar löneavvägningen. Varje medarbetare ska veta på vilka grunder lönen satts och vad medarbetaren kan göra för att öka lönen. Systematisk värdering av arbetsinnehåll och personliga kvalifikationer utgör goda grunder för bedömningen. Teoretiska och praktiska kunskaper, omdöme och initiativ, ansvar, ansträngning, arbetsmiljö, samarbets- och ledningsförmåga är exempel på viktiga faktorer som bör användas av de lokala parterna vid en värdering.

Vid höjda krav i befattningen, genom ökad erfarenhet, fler och mer krävande arbetsuppgifter, ökade befogenheter, större ansvar, ökad kunskap eller kompetens bör en anställd successivt kunna höja sin lön. Lönesystem och lönesättning i företagen bör utformas så att de blir en drivkraft för utvecklingen av de anställdas kompetens och arbetsuppgifter. Lönesättningen stimulerar därigenom till produktivitetsökning och ökad konkurrenskraft. Samma löneprinciper ska gälla för samtliga arbetstagare.

Diskriminerande eller andra sakligt omotiverade skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan anställda

ska inte förekomma. De lokala parterna ska inför löneförhandlingar, som ska ske enligt avtalet, analysera om diskriminerande eller på annat sätt sakligt omotiverade löneskillnader förekommer. Framgår det av dessa analyser att omotiverade löneskillnader finns i företaget ska dessa justeras i samband med löneförhandlingarna.

§ 3 Lönebestämmelser

Mom. 1

De löneformer bör tillämpas som – med hänsyn till verksamhetens art och arbetsorganisationen – främjar kraven på produktivitet, arbetstillfredsställelse, effektivitet, konkurrenskraft och lönetrygghet. Med utgångspunkt i löneprinciperna bör de lokala parterna komma överens om lönesystem. Avtalet bygger på månadslön som kan kompletteras med tillägg och med rörliga lönedelar.

Anmärkning

Om lokal part särskilt begär tillämpas bestämmelserna i tim- och ackordslönebilagan.

Mom. 2

Lägsta lön per månad

För arbetstagare som fyllt 18 år är lägsta månadslön 18 998 kronor fr.o.m. den 1 april 2016. För särskilt kvalificerade arbeten är lägsta månadslön 20 985 kronor fr.o.m. den 1 april 2016.

Arbetstagare med en sammanlagd anställningstid vid företaget om minst 12 månader under de senaste 36 månaderna, ska från och med den 1 april 2016 ha en lön som överstiger den lägsta månadslönen i den grupp arbetstagarer tillhör med minst 617 kronor. För arbetstagare med en sammanlagd anställningstid vid företaget om minst 24 må-

nader under de senaste 36 månaderna, ska lönen överstiga den lägsta månadslönen i den grupp arbetstagaren tillhör med minst 1 109 kronor från den 1 april 2016.

Lön till elever i yrkesutbildning m.m.

Bestämmelserna om lägsta löner gäller inte elever i yrkesutbildning – beträffande vilka särskild överenskommelse träffats – eller arbetstagare under 18 år. Efter lokal överenskommelse kan undantag från lägsta lönerna göras också för andra arbetstagare då särskilda skäl föreligger.

Feriearbete

För gymnasieungdomar 16–18 år, som anställs på viss tid för feriearbete, betalas timlön om lägst 7335 öre fr.o.m. den 1 april 2016.

Mom. 3

Lön per dag och timme

Lön per dag utgör $\frac{\text{månadslönen} \times 12}{365}$

Lön per timme utgör $\frac{\text{månadslönen}}{175}$

Vid annan ordinarie arbetstid än 40 timmar per vecka i genomsnitt per kalenderår anpassas talet 175 i proportion till arbetstiden. Arbetstidsmåttan är bestämda i § 4 mom. 3:2 första stycket.

Vid beräkning av lön per dag och timme medtas inte eventuell premielönedel.

Löneberäkning vid frånvaro

Vid frånvaro del av dag eller hel dag för period om högst fem arbetsdagar görs avdrag med lön per timme för varje frånvarotimme.

Vid längre frånvaro än fem arbetsdagar görs avdrag med lön per dag för varje kalenderdag som frånvaron omfattar. Arbetsfria dagar som inleder eller avslutar en frånvaroperiod räknas inte som frånvarodagar.

Vid frånvaro hel kalendermånad görs – oberoende av om frånvaron inleds eller avslutas på arbetsfri dag – avdrag med hela månadslönen.

Anmärkning

Vid sjukfrånvaro, tjänstledighet med rätt till föräldrapenningtillägg och ledighet med tillfällig föräldrapenning finns särskilda bestämmelser om löneavdrag.

Lön för del av löneperiod

Om en arbetstagar börjar eller slutar sin anställning under löpande kalendermånad betalas – förutom eventuell premielönedel – lön per timme om anställningen omfattar högst fem arbetsdagar av månaden och i andra fall lön per dag för varje kalenderdag som anställningen omfattar.

Löneutbetalning

Utbetalning av månadslön sker en gång per månad vid en på förhand fastställd tidpunkt.

§ 4 Arbetstid

Mom. 1 Arbetstidslagen

Denna paragraf ersätter arbetstidslagen i dess helhet. Reglerna i paragrafen utgör ingen ändring av arbetsmiljölagens regler för minderåriga.

Mom. 2 Definitioner

arbetstid: all tid då arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande samt därvid utför aktiviteter eller uppgifter.

Anmärkning

Jourtid räknas som arbetstid. Arbetsberedskap räknas inte som arbetstid.

viloperiod: varje period som inte är arbetstid. I de fall inte annat är angivet är viloperiod obetald.

natt: med natt avses perioden mellan klockan 22.30 och klockan 05.30. Med stöd av lokal överenskommelse kan natt definieras som annan period om minst sju timmar som innefattar perioden mellan klockan 00.00 och klockan 05.00.

nattarbetande: arbetstagare som normalt utför minst tre timmar av sin arbetstid nattetid, och arbetstagare som troligen kommer att fullgöra minst hälften av sin årsarbetstid nattetid.

skiftarbete: varje metod att dela in arbetet i skift varigenom arbetstagare avlöser varandra vid samma arbetsplatser enligt en viss arbetsgång, även då denna är roterande; skiften kan vara kontinuerliga eller diskontinuerliga; metoden kan medföra att arbetstagare måste arbeta vid olika tider under en given period av dagar eller veckor.

Anmärkning

Denna definition är inte avsedd att ändra gällande praxis inom avtalsområdet.

skiftarbetare: varje arbetstagare vars arbetsschema ingår i skiftarbete.

Anmärkning

Även tillfälliga inbrott i en skiftarbetsordning räknas som skiftarbete i fråga om skiftformstillägg. För intjänande av tid till tidbank enligt vad som gäller för skiftarbete skall

arbetstagaren under en sammanhängande period om minst en hel arbetsvecka delta i skiftarbete.

tillräcklig vila: att arbetstagarna har regelbundna viloperioder, vars längd anges i tidsenheter och som är tillräckligt långa och sammanhängande för att säkerställa att de inte på grund av trötthet eller ojämn arbetsrytm skadar sig själva, sina kolleger eller andra personer och att deras hälsa inte tar skada, vare sig på kort eller lång sikt.

Mom. 3 Arbetstidsmätt och tid till tidbank

Mom. 3:1 Tillgänglig arbetstid

Under en beräkningsperiod om ett kalenderår får den genomsnittliga arbetstiden per sjudagarsperiod inte överstiga 48 timmar.

Genom lokal överenskommelse kan beräkningsperioden bestämmas till annan fast eller rullande period om 12 månader.

Perioder av årlig betald semester och sjukfrånvaro skall vara neutrala vid beräkningen av den genomsnittliga arbetstiden.

Mom. 3:2 Ordinarie arbetstidens längd

Den ordinarie veckoarbetstiden för heltidsanställd vid dagarbete och vid tvåskiftsarbete förlagt måndag–fredag utgör 40 timmar per helgfri vecka i genomsnitt per kalenderår. Den ordinarie veckoarbetstiden för heltidsanställd per helgfri vecka i genomsnitt per kalenderår utgör vid intermittert treskiftsarbete 38 timmar, vid kontinuerligt treskiftsarbete 36 timmar, vid kontinuerligt treskiftsarbete med storhelgsdrift 35 timmar och vid ständigt nattarbete 34 timmar.

Anmärkning

Med ständigt natt avses en fast arbetstidsordning som inte ingår i en treskiftsordning och som omfattar minst en sammanhängande arbetsvecka och som innefattar arbetstiden mellan midnatt och 05.00. Avsikten är inte att ändra gällande praxis avseende förläggnings- och betalningsregler för ständigt nattarbete inom avtalsområdet.

Mom. 3:3 Tid till tidbank

För en heltidsarbetande ska, för varje fullgjord arbetsvecka, tid föras till en tidbank enligt följande.

Dagtidarbete	82 minuter
Tvåskiftarbete	202 minuter
Annat skiftarbete	82 minuter

(exempelvis treskiftarbete, ständigt natt)

För en heltidsarbetande som inte fullgjort sitt ordinarie arbetstidsmått viss arbetsvecka och för en deltidarbetande tillförs tidbanken tid i proportion till den kortare arbetstiden.

De lokala parterna kan enas om att nu avsedd tid helt eller delvis ska schemaläggas i stället för att föras till tidbank.

Hur tid i tidbanken kan disponeras framgår av § 5 mom. 5.

Mom. 3:4 Underjordsarbete

Vid anläggningsarbeten i bergrum under byggnad eller servicearbeten i gruvor (underjordsarbete) ska den ordinarie arbetstiden utgöra 36 timmar per vecka i genomsnitt. Bergrumsarbete under högst åtta timmar per vecka ger inte rätt till kortare arbetstid.

Anmärkning

Beträffande särskild ersättning för underjordsarbete, se § 5 mom. 4.

Mom. 3:5 Underrättelse vid deltidсанställning

Arbetsgivaren ska i förekommande fall skriftligen underrätta verkstadsklubben om de arbetstider som gäller för deltidсанställd.

Mom. 4 Ordinarie arbetstidens förläggning

Mom. 4:1 Överenskommelse om arbetstidens förläggning

Arbetstidsförläggningen har väsentlig betydelse för att bättre utnyttja företagets anläggningar liksom för att tillgodose arbetstagarnas önskemål. Olika längd och förläggning av arbetstiden under olika delar av året ska kunna genomföras. Genom ökad användning av flera arbetstidsformer, t.ex. med olika lång arbetstid och med olika förläggning ges större möjlighet att anpassa arbetstiderna till både företagets och arbetstagarnas intressen.

Ordinarie arbetstid för heltidsanställda arbetstagare förläggs enligt lokal överenskommelse eller genom överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagaren enligt mom. 4:3.

När de lokala parterna träffar överenskommelse om varierad arbetstid kan överenskommelsen omfatta ett eller flera kalenderår, dock under förutsättning att den genomsnittliga arbetstiden per sjudagarsperiod är högst 48 timmar beräknat under en 12 månaders period.

Vid överenskommelse om varierad arbetstid ska parterna beakta betalningsregler, bl.a. vad gäller arbetstagare vars anställning upphör under överenskommelsens giltighetstid.

Mom. 4:2 Förläggning i andra fall

Där parterna inte enas förläggs arbetstiden enligt följande.

Vid ändring av den ordinarie arbetstidens förläggning ska arbetsgivare underrätta berörda arbetstagare och meddela verkstadsklubben senast två veckor i förväg.

Från nedan angivna tider får avvikelser göras med 30 minuter per arbetspass.

Dagtid

Måndag–fredag klockan 07.00–16.00 med en eller flera raster om sammanlagt en timme.

Tvåskift

Första skiftet

Måndag–fredag klockan 05.30–14.00 med 30 minuters rast.

Andra skiftet

Måndag–fredag klockan 14.00–22.30 med 30 minuters rast.

Intermittent treskiftsarbete

Skiftordningen påbörjas tidigast söndag klockan 22.00.

Ordinarie arbetstid ska ej läggas ut på midsommarafton, julafton och nyårsafton.

Kontinuerlig drift

Vid kontinuerlig drift ska, såvida de lokala parterna inte enas om annat, driftsuppehåll i samband med storhelger göras enligt följande.

Vid nyår: Från eftermiddagsskiftets slut dagen före nyårsafton till förmiddagsskiftets början dagen efter nyårsafton.

Vid påsk: Från eftermiddagsskiftets slut skärtorsdagen till nattskiftets början annandag påsk.

Vid 1 maj: Från eftermiddagsskiftets slut dagen före till nattskiftets början den 1 maj.

Vid nationaldagen: Från eftermiddagsskiftets slut dagen före till förmiddagsskiftets början dagen efter nationaldagen.

Vid midsommar: Från eftermiddagsskiftets slut dagen före midsommarafteon till nattskiftets början dagen efter midsommardagen.

Vid jul: Från förmiddagsskiftets slut dagen före julafton till nattskiftets början annandag jul.

De lokala parterna bör träffa överenskommelse om att arbete ska pågå också under angivna helger när verksamheten så fordrar.

Mom. 4:3 Individuella arbetstidsöverenskommelser

Önskar arbetsgivaren eller arbetstagaren förlägga ordinarie arbetstid till annan tid än vad som gäller enligt mom. 4:1 eller mom. 4:2, träffas överenskommelse direkt med den eller de arbetstagare som berörs. Arbetsgivaren ska underrätta klubben om överenskommelse med enskilda arbetstagare.

Sådan överenskommelse upphör senast en månad efter det att endera parten uttryckt önskemål om detta.

Träffas sådan överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare ska reglerna i § 4 mom. 4:4, 4:6 och 4:7 iakttagas. Vidare ska syftet med bestämmelsen i mom. 4:5 beaktas.

Mom. 4:4 Raster och pauser

Om de lokala parterna inte enas om annat ska rast läggas ut om arbetspasset är längre än sex timmar. Med rast förstås sådana avbrott i den dagliga arbetstiden under vilken arbetstagare inte är skyldig att stanna kvar på arbetsplatsen. Raster får bytas ut mot måltidsuppehåll vid arbetsplatsen. Sådant måltidsuppehåll ingår i arbetstiden.

Arbetsgivaren ska ordna arbetet så att arbetstagaren kan ta de pauser som behövs utöver rasterna. Om arbetsförhållandena kräver det, kan i stället särskilda arbetspauser läggas ut. Pauser räknas in i arbetstiden.

Anmärkning

Bestämmelsen i första stycket innebär ingen förändring av gällande rätt vid utläggning av raster vid treskiftsarbete.

Mom. 4:5 Dygnsvila

Om de lokala parterna inte enas om annat ska varje arbetstagare ges minst elva timmars sammanhängande viloperiod per 24-timmarsperiod, beräknad från arbetspassets början enligt arbetstagarens gällande arbetstids-schema. Avvikelse från första stycket får göras tillfälligtvis, om det föranleds av något särskilt förhållande, som exempelvis skiftbyten, overtidsarbete eller överenskommen arbetstidsförläggning. Vid sådana avvikelser ska arbetstagaren ges motsvarande förlängd viloperiod i anslutning till det arbetspass som avbrutit viloperioden.

Om motsvarande förlängd viloperiod av objektiva skäl inte kan läggas ut enligt föregående stycke ska arbetstagaren ges motsvarande förlängda viloperioder förlagda inom sju kalenderdagar.

Om motsvarande förlängda viloperioder av objektiva skäl

inte har kunnat läggas ut enligt föregående stycke förs kvarvarande tid till arbetstagarens tidbank.

Anmärkning

Med motsvarande viloperiod avses mellanskillnaden mellan 11 timmar och den sammanhängande viloperioden som arbetstagaren har fått. Exempelvis 3 timmar, om viloperioden viss 24-timmarsperiod varit 8 timmar. Om viloperioden under flera på varandra följande 24-timmarsperioder varit kortare än 11 timmar ska motsvarande viloperiod vara summan av mellanskillnaderna.

Om arbetsgivaren beslutar att förlägga motsvarande viloperiod till arbetstid tillämpas § 5 mom. 5:1 i fråga om betalning. Arbetstagaren kan i sådant fall i stället begära en motsvarande tillämpning av bestämmelsen om arbete och skiftbyten i § 5 mom. 2 sista stycket.

Sådan tid som förs till tidbank bör genom överenskommelse läggas ut som betald ledighet inom en månad. Om överenskommelse inte träffats behandlas tiden som övrig tid i tidbanken.

De centrala parterna äger var för sig, om synnerliga skäl föreligger, begära central förhandling om tillämpningen av detta moment.

Mom. 4:6 Om nattarbete

Om de lokala parterna inte enas om annat ska arbetstagaren ha ledigt för nattvila. I ledigheten ska ingå tiden mellan klockan 24.00 och klockan 05.00.

Avvikelse från första stycket får göras, om arbetet med hänsyn till dess art, allmänhetens behov eller andra särskilda omständigheter måste fortgå även nattetid eller bedrivs före klockan 05.00 eller efter klockan 24.00.

Den ordinarie arbetstiden för nattarbetande ska i genomsnitt per kalenderår inte överstiga åtta timmar per 24-timmarsperiod. Genom lokal överenskommelse kan beräkningsperioden bestämmas till annan fast eller rullande period om 12 månader.

Nattarbetande vars arbete innebär särskilda risker eller stor fysisk eller mental ansträngning ska inte arbeta mer än åtta timmar inom en 24-timmarsperiod när de utför nattarbete.

Anmärkning

I de fall de lokala parterna är oeniga om huruvida det i verksamheten förekommer nattarbete som innebär särskilda risker eller stor fysisk eller mental ansträngning bör de samråda med de centrala parterna före det att frågan behandlas enligt förhandlingsordningen.

Mom. 4:7 Veckovila

Om de lokala parterna inte enas om annat ska arbetstagarare ha minst 35 timmars sammanhängande viloperiod under varje period om sju dagar (veckovila). Veckovilan ska så långt möjligt förläggas till veckoslut.

Undantag från första stycket får göras tillfälligtvis, om det föranleds av något särskilt förhållande som inte har kunnat förutses av arbetsgivaren.

Anmärkning

Ledighet för två sjudagarsperioder kan sammanföras till en ledighet.

Om veckovila förläggs till ordinarie arbetstid ska ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas. Det ankommer på de lokala parterna att överenskomma om sådan ersättning.

I den mån parterna varit ense om att den ersättning som utgår för arbetsberedskap innehåller ersättning för ledighet till följd av veckovila ska detta beaktas.

Mom. 5 Övertid

Mom. 5:1 Övertidsarbete

Då arbetsgivaren så anser erforderligt bör arbetstagaren, såvida han icke är därtill förhindrad, arbeta på övertid i den utsträckning som denna paragraf medger. Meddelande om att arbete på övertid ska äga rum även som om förhinder att arbeta på övertid ska lämnas i god tid och senast före sista rast på ordinarie arbetstid.

Som övertid räknas arbete utöver arbetstidsmättet per dag enligt det för arbetstagaren gällande arbetstidsschemat.

Anmärkning

För fall där flexibel arbetstid tillämpas har parterna enats om följande tillämpningsregel: Beordrar arbetsgivaren övertid räknas övertid från och med tidpunkten för ordinarie arbetstidens slut. Motsvarande gäller om övertiden förläggs före ordinarie arbetstidens början. De lokala parterna bör beakta möjligheterna att träffa lokal överenskommelse om ersättning för arbete på obekväm tid.

Mom. 5:2 Begränsning av övertid

Övertid får tas ut med högst 50 timmar under en kalendermånad och med sammanlagt högst 150 timmar under ett kalenderår.

De lokala parterna kan komma överens om ytterligare övertid.

Genom överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare kan utöver 150 timmar enligt första stycket ytterligare 50 timmars övertid tas ut under kalenderåret.

Anmärkning

Kalenderår kan genom lokal överenskommelse ersättas av annan tolv månadersperiod.

Vid uttag av betald ledighet ur tidbanken enligt § 5 mom. 5 ska motsvarande tid tillföras som tillgänglig övertid, dock högst 200 timmar per år.

Mom. 5:3 Kollektiv produktionsövertid

Genom lokal överenskommelse för samtliga arbetstagare i verkstad, avdelning eller grupp kan arbetstidsschemat förlängas för minst fyra veckor enligt en på förhand uppgjord plan (kollektiv produktionsövertid).

Mom. 5:4 Nödfallsövertid

Har en natur- eller olyckshändelse eller annan liknande omständighet, som ej kunnat förutses av arbetsgivaren, vållat avbrott i verksamheten eller medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada på liv, hälsa eller egendom, ska övertid som fullgjorts med anledning därav ej beaktas vid beräkning av övertid enligt mom. 5:2 (nödfallsövertid).

Arbetsgivaren ska snarast underrätta verkstadsklubben om övertidsarbetet. Pågår nödfallsövertid längre tid än två dygn från arbetets början ska det anmälas till förbundet.

Mom. 6 Jourtid

Om det på grund av verksamhetens natur är nödvändigt att arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande på arbetsstället för att vid behov utföra arbete, får jourtid tas ut härför med högst 48 timmar under en tid av fyra veckor eller 50 timmar under en kalendermånad. Som jourtid anses inte tid under vilken arbetstagaren utför arbete för arbetsgivarens räkning.

Mom. 7 Registrering av arbetstid

Arbetstagaren måste följa av arbetsgivaren beslutade rutiner för kontroll av arbetstiden. I de fall arbetstiden registreras i tidredovisningssystem får registreringen inte inkräkta på arbetstiden. Registreringen ska ordnas och utföras på ett sådant sätt att det blir tidseffektivt och inte skapar svårigheter för arbetstagarna.

Arbetsgivaren ska föra de anteckningar som erfordras för beräkning av overtid och jourtid. Arbetstagaren, företrädare för verkstadsklubben eller förbundet har rätt att ta del av dessa anteckningar. Saknas verkstadsklubb har företrädare för lokalavdelning motsvarande rätt.

Registrering ska ske i enlighet med av IF Metall och Teknikarbetsgivarna gemensamt utarbetade anvisningar.

Som en ordningsregel utan skadeståndssanktion gäller att en arbetsgivare som tillämpat mom. 4:5 andra–fjärde stycket för verkstadsklubben ska redovisa när och varför.

Mom. 8 Arbetstidsnämnd

Arbetstidsnämnden prövar tvister om tolkning och tillämpning av denna paragraf eller med stöd därav träffade överenskommelser. Kan överenskommelse om avvikelse enligt mom. 4:6 eller mom. 5:2 inte träffas kan frågan på endera central parts begäran, utan hinder av förhandlingsordningen, hänskjutas till Arbetstidsnämnden för avgörande.

Arbetstidsnämnden består av fyra ledamöter.

Teknikarbetsgivarna utser två ledamöter och IF Metall två ledamöter. En av ledamöterna är ordförande. Ordförande utses växelvis av Teknikarbetsgivarna respektive Industrifacket Metall för ett kalenderår åt gången.

Varje ledamot har en röst. Vid lika röstetal ska på ledamots begäran Arbetstidsnämnden förstärkas med ytterligare en ledamot. Sådan ledamot utses av parterna gemensamt och ska vid ärendets prövning vara ordförande.

Anmärkning

Om skiljenämnden skulle finna att den inte bör avgöra en fråga som hänskjutits dit eftersom ett vägledande avgörande i en EU-rättslig fråga inte finns tillgängligt och den hänskjutna frågan är beroende av ett sådant avgörande, ska skiljenämnden skilja sig från ärendet med den motiveringen. Endera part har då möjlighet att väcka talan vid domstol inom trettio dagar från den dag då parten fick del av skiljenämndens avgörande. Sådant förfarande som nu sagts påverkar inte avtalets tillämpning och verkan intill dess slutligt avgörande i saken föreligger.

Mom. 9 Förhandlingsordning

Twist om tolkning eller tillämpning av denna paragraf ska först hänskjutas till förhandling mellan de lokala parterna (lokal förhandling).

Uppnår de lokala parterna inte enighet ska tvisten på begäran av endera parten hänskjutas till central förhandling. Twist kan av part senast inom två månader från avslutad central förhandling för avgörande hänskjutas till Arbetstidsnämnden. Arbetstidsnämndens beslut är bindande för parterna.

I övrigt gäller förhandlingsordningen enligt § 1.

Anteckningar till förhandlingsprotokollet

1. Arbetstidsnämnden äger utdöma skadestånd från arbetsgivare, som bryter mot § 4 eller med stöd därav träffade överenskommelser. Sådant skadestånd ska

till hälften vardera tillfalla IF Metalls fritidsfond samt IF Metalls och Teknikarbetsgivarnas stipendiefond.

2. Vad gäller beslut i Arbetstidsnämnden om storlek och jämkning av skadestånd vid olovligt uttag av övertid ska arbetstidslagets regler vara vägledande.
3. Parterna är ense om att frågor om eventuell påföljd för olovligt uttag av övertid ej bör bli föremål för lokala krav. I rådgivning och på annat lämpligt sätt ska parterna verka för att denna princip hålls i kraft.

§ 5 Ersättning för arbete på obekvämtid och övertid

Mom. 1 Arbete på obekvämtid

Om de lokala parterna inte träffar överenskommelse om annat gäller följande ersättningsregler för arbete på obekvämtid.

A. För arbete mellan klockan 16.30 och 06.30 utbetalas alla dagar följande tillägg (öre/tim):

1 april 2016

16.30–22.30 2463

22.30–06.30 3134

B. För arbete under helger och veckoslut utgår tillägg utöver vad som anges under A enligt följande:

från klockan 22.30 dag före lördag och helgdag till klockan 22.30 på söndag och helgdag eller där flera sådana följer på varandra klockan 22.30 den sista av dem 6895 öre/tim fr.o.m. den 1 april 2016.

Anmärkning

Tillägg utgår inte på lördagar eller sön- och helgdagar för tid som utgör inarbetning av klämdagar.

C. För arbete under storhelger som anges i § 4 mom. 4:2 utgår tillägg utöver vad som anges i punkt A med 15336 öre/tim fr.o.m. den 1 april 2016.

Anmärkning 1

Tillägg enligt punkterna B och C betalas inte samtidigt.

Anmärkning 2

I den mån ordinarie arbetstid för dagtid, tvåskift eller intermittent treskift dagen före julafton är utlagd under tid som definieras som storhelg (enligt § 4 mom. 4:2, Kontinuerlig drift) och arbetsbefrielse sker eller s.k. trivselaktiviteter anordnas betalas inget tillägg enligt punkten C.

Mom. 2 Övertidsarbete

Övertidsarbete ersätts dels med särskilt övertidstillägg, dels med ersättning för den arbetade tiden. Ersättning för den arbetade tiden utgår antingen i pengar eller om arbetstagaren så önskar i form av tid som förs till en tidbank, en timme för varje övertidstimme. Hur tid i tidbanken kan disponeras framgår av § 5 mom. 5.

Anmärkning

De lokala parterna kan träffa överenskommelse om att begränsa antalet övertidstimmar som ska ersättas med tid till tidbanken.

Övertidstillägg i öre per timme utgår enligt följande tabell.

Tid	Övertid	Kollektiv produktionsövertid Övertid å skift
	<i>1 april</i> 2016	<i>1 april</i> 2016
måndag– fredag (arbetsdagar)	6625	8521
arbetsfria vardagar i gällande arbetstidsschema	8521	11355
lördag– söndag helgdagar, midsommarafton, julafton och nyårsafton	11355	13256

Övertidsersättning och ersättning för obekvämt arbetstid utgår ej samtidigt.

Sker övergång från ett arbetstidsschema till ett annat (exempelvis från dagtid till tvåskift) utan arbetsuppehåll om minst elva timmar ska övertidsersättning utgå för så många timmar som arbetsuppehållet understiger detta antal.

Mom. 3 Skiftformstillägg

Vid skiftarbete utgår skiftformstillägg i procent på månadslönen enligt följande:
intermittent treskiftsarbete 1,65 procent

kontinuerligt treskiftsarbete 8,90 procent
kontinuerligt skiftarbete med storhelgsdrift 10,25 procent
ständigt nattarbete 2,85 procent

Mom. 4 Underjordstillägg

Vid underjordsarbete enligt § 4 mom. 3:4 utgår särskild ersättning med 8 procent av månadslönen.

Anmärkning

Vid beräkning av skiftforms- och underjordstillägg jämföras med månadslönen fasta lönetillägg per månad samt rörliga lönedelar till den del utfallet är direkt hänförligt till arbetstagarens eller viss grupp av arbetstagares prestation.

Mom. 5 Regler för tidbanken

Den tid arbetstagaren har inestående i tidbanken kan disponeras enligt följande.

Mom. 5:1 Betald ledighet

Efter överenskommelse mellan arbetstagaren och arbetsgivaren kan tiden tas ut i form av betald ledighet.

Anmärkning

I normalfallet ska arbetstagaren ta upp frågan om betald ledighet i god tid. Vid överenskommelse om utläggning ska både arbetstagarens önskemål och produktionens behöriga gång beaktas.

Under sådan ledighet görs inte löneavdrag och betalas tillägg för obekvämtid till den del ledigheten förlagts då sådant tillägg betalas.

Vid uttag av betald ledighet återförs motsvarande tid som tillgänglig övertid enligt § 4 mom. 5:2, dock högst 200 timmar per år.

Mom. 5:2 Kontant betalning

Efter överenskommelse mellan arbetstagaren och arbetsgivaren kan uttag ur tidbanken göras i form av kontant betalning som motsvarar aktuell lön per timme.

Mom. 5:3 Ersättning i form av pensionspremie

Om inte de lokala parterna kommer överens om annat gäller följande.

Den tid i tidbanken som vid årsskifte överstiger 100 timmar ska ersättas genom att belopp som motsvarar aktuell lön per timme betalas in som premie till pensionsförsäkring för arbetstagaren.

Om arbetstagaren senast den 15 januari påföljande år så begär kan även övrig tid som finns i tidbanken disponeras på detta sätt.

Om uttag i form av pensionspremie medför lägre skattekostnader för arbetsgivaren i förhållande till uttag i form av lön ska pensionspremien ökas med mellanskillnaden.

§ 6 Semester

Bestämmelserna i denna paragraf gäller i stället för motsvarande bestämmelser i semesterlagen.

Mom. 1 Semester- och intjänandeår

Om de lokala parterna inte kommer överens om annat är perioden den 1 april–31 mars semesterår. Närmast föregående tolv månaders period är intjänandeår.

Mom. 2 Antalet semesterdagar

En arbetstagare har rätt till 25 semesterdagar varje semesterår utom det semesterår arbetstagaren anställs om anställningen börjar efter den 31 augusti. Då har arbetstagaren rätt till 5 semesterdagar.

Vid tidsbegränsade anställningar om högst tre månader kan arbetsgivaren komma överens med arbetstagaren om att i stället för semesterledighet betala semesterersättning med 13 procent på intjänad lön.

Mom. 3 Antalet betalda semesterdagar

Arbetstagare som varit anställd hela intjänandeåret och som inte har annan frånvaro än sådan som är semesterlönegrundande enligt semesterlagen har rätt till 25 betalda semesterdagar under semesteråret.

För arbetstagare som inte varit anställd hela intjänandeåret eller som under intjänandeåret haft hela dagars frånvaro som inte är semesterlönegrundande enligt semesterlagen, beräknas antalet betalda semesterdagar på följande sätt.

$$\frac{365 - \text{antalet frånvarodagar} \times 25 \text{ semesterdagar}}{365}$$

Avrundning sker till närmast högre heltal.

Med frånvarodagar under intjänandeåret avses dagar med frånvaro, som inte är semesterlönegrundande enligt semesterlagen. Även dagar under intjänandeåret då arbetstagaren inte varit anställd betraktas som frånvarodagar vid denna beräkning.

Antalet frånvarodagar beräknas kalendariskt, dvs. det totala antalet frånvarodagar – inklusive mellanliggande arbetsfria dagar, lördagar, söndagar och helgdagar – summeras.

För nyanställd som i samband med anställningen beviljas tjänstledighet under arbetsplatsens huvudsemester lik-

ställs ledigheten med obetald semester dvs. är semesterlönegrundande vid beräkning av antalet betalda semesterdagar följande semesterår.

Mom. 4 Antalet obetalda semesterdagar

Om arbetstagaren har rätt till fler semesterdagar än de som är betalda enligt mom. 3 är resterande semesterdagar obetalda. Arbetstagaren har rätt att avstå från obetalda semesterdagar. För uttagen obetald semesterdag görs avdrag med 4,6 procent av arbetstagarens aktuella månadslön.

Mom. 5 Semester för nyanställda

Om en nyanställds betalda semesterdagar inte täcker tiden för arbetsgivarens huvudsemester eller om arbetstagaren i annat fall vill ha längre ledighet än som motsvarar antalet intjänade semesterdagar kan arbetsgivaren och arbetstagaren komma överens om tjänstledighet eller ledighet utan löneavdrag under erforderligt antal dagar. Sådan överenskommelse ska vara skriftlig.

Vid ledighet utan löneavdrag görs, om anställningen upphör inom fem år från den dag den började, avdrag från inestående lön och/eller semesterersättning. Avdraget beräknas enligt § 3 mom. 3 på den lön som gällde under ledigheten.

Avdrag ska dock inte göras om anställningen upphört på grund av:

- arbetstagarens sjukdom
- förhållande som avses i 4 § tredje stycket första mening en lagen (1982:80) om anställningsskydd, eller
- uppsägning från arbetsgivarens sida, som beror på förhållanden som inte hänför sig till arbetstagaren personligen.

Anmärkning

Om arbetstagaren har erhållit flera betalda semesterdagar än som motsvarar hans intjänanderätt och skriftlig överenskommelse enligt ovan inte har träffats, gäller bestämmelserna om förskottad semesterlön i 29 § tredje stycket semesterlagen.

Mom. 6 Sparande av betalda semesterdagar

En arbetstagare som har rätt till fler än tjugo betalda semesterdagar får spara överskjutande semesterdagar, dock högst i fem år.

Sparade semesterdagar tas ut i den ordningsföljd som de intjänas. När sparade semesterdagar tas ut får inte nya semesterdagar sparas under samma år.

Mom. 7 Semesterförläggning

Om överenskommelse om semesterförläggning inte träffas beslutar arbetsgivaren om förläggningen och meddelar arbetstagaren, senast två månader före semestern. När särskilda skäl föreligger får meddelande lämnas senare, dock om möjligt minst en månad före ledighetens början.

När arbetsgivaren beslutar om förläggningen ska en sammanhängande ledighetsperiod av minst fyra veckor förläggas under juni–augusti om inte särskilda skäl föranleder annat.

Mom. 8 Semesterförläggning vid oregelbundna arbetstider

Följande förlägningsregler ska användas för att semesterledigheten för arbetstagare med ojämn arbetstidsförläggning ska bli lika lång som för arbetstagare som arbetar fem arbetspass per helgfri vecka, t.ex. vanligt dagtidsarbete.

Om det genomsnittliga antalet arbetspass per helgfri vecka, enligt det arbetstidsschema som gäller för arbetsta-

garen vid semestertillfället, är mindre än fem ska ett visst antal av semesterdagarna förläggas till arbetsfria dagar. Övriga semesterdagar förläggs till arbetsdagar (eller arbetspass) och benämns nettosemesterdagar.

Antalet nettosemesterdagar beräknas på följande sätt.

Antal arbetspass
under en arbetstidscykel x antalet semesterdagar
Antal veckor i arbetstidscykeln x 5

Avrundning sker till närmast högre heltal.

En arbetstidscykel är den tidsperiod efter vilken förläggningen i ett arbetstidsschema upprepas. Antalet arbetspass under en arbetstidscykel räknas med utgångspunkt från en arbetstidscykel utan helgdagar.

Anmärkning

Med antal semesterdagar avses här det antal betalda semesterdagar som arbetstagaren ska ta ut under semesteråret (intjänade under intjänandeåret och eventuellt sparade dagar). Om arbetstagaren vill spara betalda semesterdagar ska dessa dras av från de intjänade dagar som ska tas ut, om t.ex. tre dagar ska sparas blir "antalet semesterdagar" i formeln $(25-3)= 22$.

Mom. 9 Semesterlön och semestertillägg

Under betald semester behåller arbetstagaren sin månadslön och fasta lönetillägg per månad samt får ett semestertillägg. Semestertillägget utbetalas sista ordinarie löneutbetalningstillfälle före huvudsemestern om inte de lokala parterna enas om annat.

Semestertillägget per betald semesterdag är:

- 0,8 procent av månadslönen och fasta lönetillägg per månad
- 13 procent på summan av de semesterlönegrundande tillägg som arbetstagaren erhållit under närmast föregående kalenderår dividerat med antalet betalda semesterdagar.

Om arbetstagaren haft semesterlönegrundande frånvaro ska arbetsgivaren göra en uppskattning av de semesterlönegrundande tillägg som arbetstagaren till följd av den frånvaron inte erhållit och ta med detta belopp i beräkningen.

För sparade semesterdagar beräknas semesterlön, semestertillägg och semesterersättning på samma sätt som för betalda semesterdagar i övrigt. Hänsyn tas dock till sysselsättningsgraden det intjänandeår de sparade semesterdagarna intjänats.

Mom. 10 Semesterlön vid ändrad sysselsättningsgrad

Om arbetstagaren vid semestertillfället har annan sysselsättningsgrad än under intjänandeåret ska för varje betald semesterdag semesterlönen korrigeras med följande tillägg eller avdrag:

$(M \times \text{sysselsättningsgrad intjänandeåret} - M) \times 5,4$ procent
aktuell sysselsättningsgrad

M = den aktuella månadslönen

Med sysselsättningsgrad avses arbetstagarens andel av heltid enligt de arbetstidsmått som anges i § 4 mom. 3:2 första stycket.

Mom. 11 Lägsta semesterlön

Lägsta semesterlön per betald semesterdag för heltidsanställd arbetstagare med en sammanlagd anställningstid

vid företaget om minst 24 månader under de senaste 36 månaderna är 1 325 kronor fr.o.m. den 1 april 2016.

Vid deltidarbete proportioneras beloppet 1 325 kronor med hänsyn till den kortare arbetstiden.

Om arbetstagaren under intjänandeåret haft annan sysselsättningsgrad än vid semestertillfället anpassas beloppet 1 325 kronor till sysselsättningsgraden under intjänandeåret.

Mom. 12 Semesterlön vid lång sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro del av dag är under det intjänandeår insjuknandet sker semesterlönegrundande även efter 180 dagars sjukfrånvaro.

När arbetstagaren under två hela intjänandeår, och utan längre avbrott än 14 dagar, har varit helt frånvarande eller frånvarande del av dag på grund av sjukdom eller arbetskada ska han därefter i fråga om semesterintjänande anses vara anställd på deltid. Arbetstidsmåttet ska motsvara den tid arbetstagaren faktiskt utfört arbete under intjänandeåret.

Mom. 13 Semesterersättning

Semesterersättning per dag är 4,6 procent av den aktuella månadslönen plus semestertillägg, med eventuellt tillägg eller avdrag i det fall sysselsättningsgraden ändrats.

§ 7 Arbete utom verkstaden

Mom. 1

De lokala parterna kan med utgångspunkt från gällande skattelagstiftning träffa överenskommelse om ersättning för ökade levnadskostnader vid resor i tjänsten.

Träffas ej sådan överenskommelse gäller följande. Vid arbete utom verkstaden utgår traktamente om färdvägen från arbetsplatsen till verkstaden respektive bostaden uppgår till minst 50 km och arbetstagaren på grund av tjänsteresan måste övernatta utanför sitt hem.

Traktamente för dag är 220 kronor. För avresedagar med avresa efter klockan 12.00 och hemresedagar med återkomst före klockan 19.00 är beloppet dock 110 kronor per dag.

Vid längre bortovaro än tre månader på samma ort är motsvarande belopp 154 kronor respektive 77 kronor.

Om arbetsgivaren ej betalar kostnaden för logi utgår traktamente för natt med 110 kronor.

Anmärkning

Parterna är överens om att under avtalsperioden tillämpa traktamentsbelopp, som motsvarar skattemyndighetens schablonbelopp för avdrag vid inrikesresor i tjänsten.

Om överenskommelse om annat ej träffas och traktamente enligt ovan utgår erhåller arbetstagaren ett researvode om 155 kronor per dag. På avresedagar med avresa efter klockan 12.00 och hemresedagar med återkomst före klockan 19.00 utgår dock researvode med 80 kronor.

Mom. 2 Resekostnad och ersättning för restid

Arbetsgivaren anvisar färdmedel och betalar kostnaden för resa.

Om arbetstagaren beger sig till arbetsplatsen direkt från hemmet betalar arbetsgivaren resekostnaden och ersättning för restid utanför ordinarie arbetstid, till den del

reskostnaden respektive restiden överstiger kostnaden respektive tiden för resa mellan hemmet och det ordinarie arbetsstället.

För restid inom ordinarie arbetstid betalas månadslön på vanligt sätt. För restid utanför ordinarie arbetstid betalas lön per timme.

För tid mellan klockan 22.00 och 07.00 betalas inte ersättning för restid om arbetstagaren tillhandahålls sovplats som kan utnyttjas under minst sex timmar.

Vid arbete på annan ort, där arbetstagaren övernattar, betalas ersättning för restiden mellan den tillfälliga bostaden och arbetsplatsen, om och i den mån restiden överstiger 15 minuter i vardera riktningen.

Anmärkning

De lokala parterna kan komma överens om att när arbetstagaren fullgjort sitt arbetstidsmätt en viss dag, enligt det för honom gällande arbetstidsschemat, därefter utfört arbete ersätts med övertidsersättning utan att det är övertid. Överenskommelsen ska avse bilkörning i tjänsten under sådana särskilda förhållanden som medför att förandet av bil är att betrakta som arbete för arbetsgivarens räkning, som t.ex. vid transport av utrustning eller annat arbetsmaterial.

Mom. 3 Egen bil

Mellan arbetsgivare och arbetstagare kan träffas överenskommelse om att arbetstagaren ska använda egen bil i tjänsten. Villkoren härför ska fastställas på förhand för viss tid eller resa.

Mom. 4 Sjukdom m.m.

Arbetstagare som vid arbete på annan ort på grund av

styrkt sjukdoms- eller olycksfall, som inte är självförvållat, blir arbetsoförmögen, erhåller traktamente under högst 20 dagar, såvida annan överenskommelse inte träffas. För tid därutöver utgår ersättning för de merkostnader, som uppstår genom att arbetsförmågan inträffat utom hemorten. Vid hemresa i samförstånd med arbetsgivaren utgår ersättning för resebiljett och traktamente. Avlider arbetstagare vid arbete på annan ort, ska den avlidne återbördas till hemorten på arbetsgivarens bekostnad.

Mom. 5 Arbete utomlands

Innan arbetstagare påbörjar utlandsresa ska särskild överenskommelse träffas om villkoren för utlandsarbetet.

Vid arbete utomlands ska arbetstagaren tillförsäkras motsvarande avtals- och lagfästa försäkrings- och pensionsförmåner som vid arbete i Sverige.

Anmärkning

Med avtalsfästa försäkrings- och pensionsförmåner avses: Gemensamma försäkringsvillkor för AFA-försäkringarna och Avtalspension SAF-LO. Dessa försäkringar skall i tillämpliga delar äga motsvarande tillämpning för TSL och omställningsstöd.

Med lagfästa försäkrings- och pensionsförmåner avses förmåner enligt Socialförsäkringsbalken.

§ 8 Sjuklön m.m.

Mom. 1 Rätt till sjuklön m.m.

Rätten till sjuklön regleras i lagen (1991:1047) om sjuklön.

Vid frånvaro på grund av sjukdom eller olycksfall ska arbetstagaren snarast möjligt anmäla sjukdomsfallet till

arbetsgivaren samt uppge när han beräknar kunna återgå i arbete. Arbetstagaren har inte rätt till sjuklön för tid innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts till arbetsgivaren. Föreligger laga förfall som hinder för anmälan, ska anmälan ske så fort hindret upphört.

Arbetstagaren ska lämna arbetsgivaren en skriftlig försäkran om att han har varit sjuk och i vilken omfattning han inte kunnat arbeta på grund av sjukdomen. Arbetstagaren har inte rätt till sjuklön innan han lämnat denna försäkran.

Arbetsgivaren kan besluta att arbetstagaren för att ha rätt till sjuklön ska styrka sjukdomen med läkarintyg från första sjukdagen eller senare och även anvisa att särskild läkare ska utfärda intyget. Intyget ska utvisa att arbetsoförmåga föreligger samt sjukperiodens längd. Arbetsgivaren betalar kostnaderna för intyg som han begärt.

Före det att arbetsgivaren beslutar enligt fjärde stycket ska han samråda med lokal arbetstagarpart. I särskilda fall kan samråd ske efter det att beslutet är fattat. Vid samrådet ska arbetsgivaren redovisa skälen för beslutet.

Från och med den åttonde kalenderdagen ska arbetstagaren alltid styrka sjukdom med läkarintyg.

Om arbetstagaren lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om förhållande som är av betydelse har han inte rätt till sjuklön.

Mom. 2 Beräkning av sjuklön

Sjuklön betalas under den sjuklöneperiod som anges i lagen (1991:1047) om sjuklön för sådan tid, som arbetstagaren skulle ha utfört arbete under ordinarie arbetstid om han inte varit sjuk.

Den första sjukfrånvarodagen i varje sjuklöneperiod utgör karensdag utan rätt till sjuklön.

För varje timme arbetstagaren är frånvarande på grund av sjukdom görs sjukavdrag med

$\frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$ för den första sjukfrånvarodagen
(karensdag)

och med

$20 \% \times \frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$ fr.o.m. den andra
sjukfrånvarodagen

Arbetstagare, som skulle varit berättigad till ersättning för arbete på obekvämtid, erhåller fr.o.m. den andra sjukfrånvarodagen dessutom 80 procent av denna som sjuklön.

Anmärkning 1

Om arbetstagare, som omfattas av överenskommelse om kollektiv produktionsövertid, helt eller delvis är frånvarande på grund av sjukdom under sådan tid, gäller följande.

Arbetstagare ska erbjudas att utföra övertidsarbete med ersättning som för produktionsövertid. Erbjudandet ska omfatta samma antal timmar som han under sjuklöneperioden skulle ha arbetat produktionsövertid, om han inte varit sjukfrånvarande. Om inte arbetsgivaren och arbetstagaren enas om annat, ska detta övertidsarbete utföras inom 14 dagar efter att han återgått i arbete efter sjukfrånvaron.

Erbjuder arbetsgivaren inte övertidsarbete enligt ovan, ska arbetstagaren erhålla sjuklön för den tid som han under sjuklöneperioden skulle ha arbetat produktionsövertid, om han inte varit sjukfrånvarande.

Anmärkning 2

Om en ny sjukperiod börjar inom fem kalenderdagar efter det en tidigare sjukperiod avslutats betraktas denna som en fortsättning på föregående sjukperiod.

Om betald ledighet enligt överenskommelse lagts ut då arbetstagaren är frånvarande på grund av sjukdom ska den betalda ledigheten ligga fast och något sjukavdrag ska inte göras under den betalda ledigheten.

Anmärkning 3

Om arbetstagaren under de senaste tolv månaderna, räknat från den aktuella sjuklöneperiodens början, haft tio karensdagar enligt ovan betalar arbetsgivaren sjuklön om 80 procent även för den första sjukfrånvarodagen.

Anmärkning 4

Vissa arbetstagare kan enligt beslut av Försäkringskassan av medicinska skäl ha rätt till sjuklön om 80 procent redan från och med den första sjukfrånvarodagen.

Anmärkning 5

Med veckoarbetstid avses ordinarie arbetstid i timmar per helgfri vecka i genomsnitt per kalenderår enligt § 4 mom. 3:2 första stycket. För tvåskiftsarbete ska dock veckoarbetstiden vara 38 timmar vid beräkningen av sjuklön.

Mom. 3 Sjukavdrag efter sjuklöneperioden

För varje kalenderdag frånvaron omfattar görs sjukavdrag med

$$\frac{\text{månadslönen} \times 12}{365}$$

Vid frånvaro hel kalendermånad görs avdrag med hela månadslönen.

Mom. 4 Ledighet med tillfällig föräldrapenning

Vid ledighet med tillfällig föräldrapenning görs avdrag för varje frånvarotimme med
 $\frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$

Anmärkning

Med veckoarbetstid avses ordinarie arbetstid i timmar per helgfri vecka i genomsnitt per kalenderår enligt § 4 mom. 3:2 första stycket.

För tvåskiftsarbete ska dock veckoarbetstiden vara 38 timmar vid beräkningen av avdraget.

Vid frånvaro hel kalendermånad görs avdrag med arbetstagarens hela månadslön.

§ 9 Anställnings ingående och upphörande

Mom. 1 Visstidsanställning

Visstidsanställning på avtalsområdet sker enbart enligt detta avtal, som helt ersätter reglerna om visstidsanställning i lagen om anställningsskydd.

Ett avtal om visstidsanställning mellan arbetsgivare och arbetstagare ska vara skriftligt.

Utan stöd av lokal överenskommelse kan arbetsgivare och arbetstagare träffa avtal om visstidsanställning om minst en månads och högst tolv månaders anställningstid. Om arbetstagaren är studerande eller pensionär eller har kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt enligt mom. 3 kan arbetsgivaren och arbetstagaren även avtala om visstidsanställning som är kortare än en månad.

Arbetsgivaren ska underrätta verkstadsklubb om visstidsanställningar enligt detta stycke.

Med stöd av lokal överenskommelse kan arbetsgivare och arbetstagare träffa avtal om visstidsanställning som medför att arbetstagaren kommer att vara visstidsanställd under längre tid än tolv månader under en treårsperiod.

Anmärkning

Kravet på lokal överenskommelse för mycket korta visstidsanställningar, i andra fall än då arbetstagaren är studerande eller pensionär eller har kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt enligt mom. 3, syftar till att undvika att det utvecklas ett utbrett system där visstidsanställningar används för t.ex. frekvent återkommande endagsanställningar (s.k. daglönare). Parterna är dock ense om att korta visstidsanställningar kan vara fullt berättigade. Visstidsanställning avseende den som har kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt enligt mom. 3 ska inte vara kortare än en dag.

Saknas verkstadsklubb kan arbetsgivaren och arbetstagaren avtala om visstidsanställning utan stöd av överenskommelse med den fackliga organisationen, som dock ska underrättas om varje särskilt fall.

Anmärkning

Om den fackliga organisationen anser att missbruk av bestämmelsen i sista stycket sker äger den påkalla lokal respektive central förhandling i ärendet. Löses ej tvisten gäller för det företag som tvisten gäller i fortsättningen samma regler som för företag där verkstadsklubb finns.

Mom. 2 Företrädesrätt och turordning

Företrädesrätt till återanställning gäller enligt lag med följande kollektivavtalsreglering.

Företrädesrätt till återanställning förutsätter att arbetstagen varit anställd hos arbetsgivaren mer än tolv månader under de senaste tre åren. Företrädesrätten gäller till dess nio månader förflutit från den dag då anställningen upphörde på grund av arbetsbrist.

De lokala parterna kan träffa överenskommelse om turordningen för uppsägning eller permittering mellan arbetarna samt vid uppsägningstillfället eller inför återanställning också om turordningen för återanställning. Föreningen och förbundet äger när synnerliga skäl föreligger begära central förhandling om sådan överenskommelse.

Vid konflikt mellan företrädesrätten och kravet på lokal överenskommelse enligt mom. 1 kan företrädesrätten inte göras gällande, om konflikten beror på att arbetstagarparten inte vill träffa sådan överenskommelse.

Om arbetsgivarens rörelse på en och samma ort har mer än en driftsenhet, kan lokal överenskommelse träffas om att två eller flera driftsenheter ska omfattas av turordningen.

Mom. 3 Kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt

Arbetstagarare som blivit uppsagd från en tillsvidareanställning på grund av arbetsbrist och som har företrädesrätt enligt mom. 2, har kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt under en fast förlagd sammanhängande period om, som regel, sex månader.

Kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt gäller under samma period för samtliga uppsagda och räknas från den dag då uppsägningstiden enligt lagen om anställningsskydd löper ut för de arbetstagarare av de uppsagda som har längst uppsägningstid. Genom lokal överenskommelse kan perio-

den med kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt förläggas till annan fast förlagd sammanhängande period.

En arbetstagare som hos arbetsgivaren tidigare haft en kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt kan tjäna in en ny kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt. Det förutsätter att arbetstagaren återanställts tillsvidare och att arbetstagaren varit anställd sammanlagt 18 månader under 36 månader efter den förra kollektivavtalade förstärkta företrädesrätten.

Anmärkning

För undvikande av missuppfattningar konstaterar parterna att såväl företrädesrätt enligt mom. 2 som kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt gäller vid driftsenheten samt förutsätter att arbetstagaren har tillräckliga kvalifikationer för det arbete som är i fråga.

Tidpunkten då perioden av kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt inleds bestäms enbart med utgångspunkt i den lagstadgade uppsägningstiden. Eventuella förlängningar av uppsägningstiden beaktas inte.

Kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt förutsätter företrädesrätt enligt mom. 2. Det innebär att den kollektivavtalade förstärkta företrädesrätten blir fyra månader för arbetstagare med en månads uppsägningstid när uppsägningstiden är sex månader för de arbetstagare av de uppsagda som har längst uppsägningstid, om inte de lokala parterna kommer överens om att förlägga den kollektivavtalade förstärkta företrädesrätten till annan fast förlagd sammanhängande period.

Mom. 4 Inhyrning av bemanningsföretag under kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt

Under den tid då arbetstagare har kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt kan inhyrning ske under sammanlagt 30 arbetsdagar, då inhyrning på grund av tidsbegränsning är motiverat. Inhyrning kan också ske för att säkerställa produktionens behöriga gång under den tid då arbetsgivaren, utan onödigt dröjsmål, löser bemanningsbehovet genom återanställning.

Annan inhyrning av arbetskraft från bemanningsföretag än vad som sagts i första stycket under den tid då arbetstagare har kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt, ska föregås av överläggningar mellan företaget och verkstadsklubben.

Om verkstadsklubben vid sådana överläggningar motsätter sig inhyrning, till förmån för att personalbehovet tillgodoses genom återanställning, och arbetsgivaren då väljer återanställning gäller bestämmelserna i mom. 5.

Om arbetsgivaren, trots att verkstadsklubben motsatt sig detta, väljer att hyra in ska arbetsgivaren som avlösen av den kollektivavtalade förstärkta företrädesrätten betala tre månadslöner (fast kontant lön) till de arbetstagare som har företrädesrätt till återanställning enligt mom. 2. Avlösen ska betalas till det antal arbetstagare som motsvarar antalet inhyrda.

Anmärkning

Vid företag där verkstadsklubb saknas, sker överläggning m.m. med lokal facklig organisation.

Om företaget fattat beslut om nedläggning av en driftsenhet eller flytt av hela eller delar av verksamheten gäller inte några begränsningar mot inhyrning av arbetskraft från

bemanningsföretag under den tid beslutet om nedläggning eller flytt verkställs.

Mom. 5 Återanställning

Om verkstadsklubben enligt mom. 4 motsatt sig inhyrning har arbetsgivaren rätt att avseende en tredjedel av det antal arbetstagare som han återanställer frångå turordningen för återanställning enligt mom. 2, för det fall de lokala parterna inte dessförinnan träffat lokal överenskommelse om turordningen för återanställning.

En återanställning på viss tid enligt föregående stycke och som omfattar högst sex månader är tillåten även om den skulle komma i konflikt med kravet på lokal överenskommelse enligt mom. 1 fjärde stycket. Om visstidsanställningen är längre än sex månader tillämpas mom. 1 fjärde stycket och mom. 2 fjärde stycket fullt ut.

Anmärkning

En tredjedel fastställs genom matematisk avrundning.

Mom. 6 Förfarande vid återanställning

För att skynda på återanställningsprocessen kan företaget, som ett komplement till andra kontakter, per post skicka ut återanställningserbjudande till hela eller delar av den krets av arbetstagare som omfattas av turordningen för återanställning enligt mom. 2. Erbjudandet skickas till senast kända adress med begäran om svar inom viss tid, dock som kortast fem arbetsdagar från det att meddelandet skickades.

Anmärkning

Parterna är överens om att återanställningsprocessen ska bedrivas skyndsamt.

I erbjudandet ska arbetsgivaren ange att antalet platser är begränsat och att en accept således inte innebär att återanställning är garanterad.

När svar från arbetstagarna inkommit sker urvalet enligt mom. 5 för återanställning bland de arbetstagare som meddelat företaget att de är beredda att acceptera återanställningserbjudandet.

Mom. 7 Utkvittering av slutlön

Om arbetstagaren inte fullgör sin uppsägningstid, ska som påföljd för avbrottet avdrag ske från inestående lön före skatteavdrag. Avdraget ska uppgå till hälften av lägsta lön i den grupp arbetstagaren tillhör för den del av uppsägningstiden som inte iakttas. Andra påföljder än nu sagts ska inte komma i fråga.

Mom. 8 Kollektivavtalad deltid i pensioneringssyfte

Mom. 8:1 Deltid i pensioneringssyfte (deltidspension)

Arbetstagare kan ansöka om rätt till deltidspension från och med den månad arbetstagaren fyller 60 år. Om deltidspension beviljas är anställningen från det att deltidspensionen börjar gälla, en deltidstjänst med den sysselsättningsgrad som följer av deltidspensionen. Företrädesrätt till anställning med högre sysselsättningsgrad enligt 25 a § anställningsskyddslagen gäller inte för arbetstagare som har deltidsanställning genom deltidspensionering enligt detta avtal.

Anmärkning

Parterna är överens om att avtalet ska anpassas till vid var tid gällande författningsregler rörande pension, t.ex. skatteregler avseende uttag av pensionsförsäkring.

Mom. 8:2 Ansökan om underrättelse

Arbetstagaren ska hos arbetsgivaren skriftligt ansöka om

deltidspension sex kalendermånader före det att deltidspensioneringen ska börja gälla. Av ansökan ska tydligt framgå vilken sysselsättningsgrad som avses.

Samtidigt som ansökan lämnas till arbetsgivaren ska arbetstagaren underrätta verkstadsklubben.

Senast två månader från det att arbetsgivaren mottagit ansökan ska arbetsgivaren skriftligen till arbetstagaren och verkstadsklubben meddela svar om ansökan beviljats eller inte, för de fall inte uppskov överenskommits med arbetstagaren. Att inte svara i rätt tid utgör ett brott mot en ordningsföreskrift och har därmed inte innebörden att ansökan ska anses beviljad. För de fall ansökan inte senare beviljas ska arbetsgivaren i förekommande fall betala 2 000 kronor* för åsidosättandet av ordningsföreskriften till den berörda arbetstagaren.

Arbetsgivaren kan avslå ansökan om deltidspensionen om ett beviljande vid en objektiv bedömning skulle medföra en beaktansvärd störning i verksamheten.

*) Beloppet räknas fr.o.m. 2014 årligen upp med KPI.

Mom. 8:3 Förhandling och tvist

Om ansökan om deltidspension har avslagits och arbetstagaren vill få ansökan prövad i förhandlingsordningen ska arbetstagaren underrätta lokal facklig organisation som har att begära lokal förhandling. Tvisten ska då anses gälla deltidspension med sysselsättningsgraden 50 procent och ska behandlas enligt § 1 Teknikavtalet IF Metall enligt följande.

Frågan om deltidspension ska beviljas kan behandlas i lokal förhandling och därefter, om frågan inte lösts, slutligt i central förhandling.

Om parterna varken i lokal eller central förhandling kan komma överens i frågan om deltidspension enligt avtal kan beviljas utan beaktansvärd störning i verksamheten, ska lokal facklig organisation om arbetstagaren vill driva saken vidare, begära lokal förhandling om skyldighet för arbetsgivaren att betala skadestånd för felaktig avtalstillämpning.

Mom 9 Tjänstgöringsbetyg och arbetsgivarintyg

Mom 9:1 Tjänstgöringsbetyg

När uppsägning har skett från arbetsgivarens eller arbetstagarens sida har arbetstagaren rätt att erhålla tjänstgöringsbetyg, vilket utvisar

- den tid som arbetstagaren har varit anställd, och
- de arbetsuppgifter han har haft att utföra, samt
- om arbetstagaren så begär, vitsord beträffande det sätt på vilket han har utfört sitt arbete.

Arbetsgivaren ska lämna tjänstgöringsbetyget inom en vecka från det att arbetstagaren har begärt att få betyget.

Mom 9:2 Arbetsgivarintyg

När uppsägning har skett från arbetsgivarens eller arbetstagarens sida ska arbetsgivaren, om arbetstagaren så begär, lämna arbetsgivarintyg. Arbetsgivarintyget ska lämnas utan oskäligt dröjsmål.

§ 10 Löneskydd

Mom. 1

Grunden för reglerna är att lön och andra ersättningar följer arbetsuppgifterna. Vid oförändrade eller likvärdiga arbetsuppgifter kan arbetsgivaren inte utan frivillig överenskommelse ändra månadslönen. Detsamma gäller i fråga om arbetsuppgifter för vilka fastställts ett fast lönetillägg per månad.

Följande gäller, om inte annan lokal överenskommelse träffats, angående betalningsregler när arbetstagarens arbetsuppgifter ändras med åtföljande förändring av månadslön och fasta lönetillägg per månad.

Betalning för tidsbegränsade arbetsuppgifter ska enbart utgå så länge arbetet utförs. I andra fall när en ändring av arbetsuppgifter medför att arbetsgivaren sänker månadslön eller fasta lönetillägg per månad ska, för arbetstagare med minst två års obruten anställningstid vid företaget, ett individuellt omplaceringstillägg fastställas i samband med förändringen av arbetsuppgifterna.

Omplacering på grund av arbetstagarens eget förvållande ger inte rätt till omplaceringstillägg.

Omplaceringstillägget ska bestämmas till belopp som motsvarar sänkningen av månadslönen och fasta lönetillägg per månad.

Om arbetstagaren på grund av arbetsskada får ersättning, exempelvis från trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA), betalas inte omplaceringstillägg till den del sådan ersättning motsvarar sänkningen av månadslönen och fasta lönetillägg per månad.

Anmärkning

Med fasta lönetillägg per månad avses inte ersättning som betalas till följd av viss arbetstidsförläggning, t.ex. skiftformstillägg och schabloniserade ob-tillägg.

Med tidsbegränsade arbetsuppgifter avses arbete som på förhand kan bedömas vara tidsbegränsat, t.ex. vikariat och "inhopp", projektarbete, säsongsbetonade uppgifter och liknande.

Om arbetstagaren är avlönad med rörliga lönedelar och ändrade arbetsuppgifter medför att de rörliga lönedelarna bortfaller ska omplaceringstillägget omfatta medeltimförtjänsten på de rörliga lönedelarna under senast kända kvartal.

Arbetsrotation eller annan ordning där ett fast lönetillägg enbart betalas för den tid en viss arbetsuppgift utförs ska inte i sig anses medföra att arbetsuppgifterna är tidsbegränsade, men kan inte heller läggas till grund för krav att tillägget ska betalas även för tid då arbetsuppgiften inte utförs.

Mom. 2 Tilläggsperiodens längd

Vid sänkning av månadslönen eller fasta lönetillägg per månad beror tilläggsperiodens längd av hur länge arbetstagaren haft månadslönen respektive de fasta lönetilläggen per månad. Vid bedömningen av den tiden ska sedvanliga lönehöjningar och andra förändringar av beräkningsregler inte beaktas.

Exempel

En arbetstagare har sedan år 1999 erhållit ett s.k. förmans-tillägg per månad. Att beräkningsreglerna för tilläggets storlek ändrats år 2003 påverkar inte bedömningen av hur länge han haft tillägget.

Omplaceringstillägg betalas under samma antal månader, avrundat uppåt, som en arbetstagare haft månadslönen respektive fasta lönetillägg per månad, dock längst under två år.

Anmärkning

För arbetstagare som på grund av sjukdom inte tillfredsställande kan utföra sina arbetsuppgifter och som därför

omplaceras, gäller att den tid under vilken omplacerings-tillägg längst kan utgå är tre år om arbetstagaren vid omplaceringstillfället uppnått 55 års ålder och har 10 års sammanhängande anställningstid.

Omplaceringstillägg som fastställts enligt de regler som gällde före den 1 april 2004 ska avräknas enligt de lokala eller centrala regler som gällde när tillägget fastställdes. Emellertid ska full avräkning ske för löneökningar utöver generella tillägg eller individgarantier efter den 31 mars 2004.

§ 11 Permission

Mom. 1 Permissionsanledningar

Permission är ledighet med bibehållen lön under högst en dag. Vid nära anhörigs begravning kan permissionen dock också ges för högst två resdagar.

På begäran beviljas permission i följande fall:

- Eget bröllop
- Egen 50-årsdag
- Nära anhörigs död
- Nära anhörigs begravning
- Plötsligt svårt sjukdomsfall hos hemmaboende nära anhörig.

Som nära anhörig räknas make/maka, barn, syskon, föräldrar, svärföräldrar, mor- och farföräldrar, sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden och partner i registrerat partnerskap.

På begäran beviljas permission även vid:

- Förstagångsbesök hos läkare och tandläkare vid akut sjukdom eller olycksfall.

- Besök vid sjukvårdsinrättning efter remiss av företagsläkare liksom till följd härav av annan läkare föreskrivna återbesök, dock högst tre.
- Av arbetsgivaren anvisad hälsoundersökning föreskriven i lag eller annan författning liksom därav föranledd kompletterande läkarundersökning.

En förutsättning för permission är i de tre sistnämnda fallen att arbetstagaren inte är sjukfrånvarande efter att permissionsanledningen upphört. Detsamma gäller efter en mellanliggande ledighetsperiod.

Mom. 2 Begäran om permission

Begäran om permission ska göras i så god tid som möjligt. Orsaken till permissionen ska på förhand eller – om så inte kan ske – i efterhand styrkas om arbetsgivaren begär det.

Mom. 3 Läkarbesök vid arbetsskada m.m.

Vid arbetsskada anvisar arbetsgivaren vårdinrättning och betalar resekostnader samt vårdkostnader i den mån kostnaden inte ersätts av annan (t.ex. försäkringskassa, AFA-försäkring). Det gäller också vid av läkare föreskrivna återbesök.

Vid av arbetsgivaren anvisad hälsoundersökning betalar han undersökningskostnaden liksom härav föranledd kompletterande undersökning.

§ 12 Hemarbete

Betalning m.m. för hemarbete regleras i tim- och ackordslönebilagan.

§ 13 Avtalsförsäkringar

Arbetsgivaren ska hos FORA Försäkringscentral AB teckna försäkringsavtal om AFA-försäkringarna, dvs. Avtal

om avgiftsbestämd omställningsförsäkring den 24 februari 2004, avtalsgruppsjukförsäkring (AGS), trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA), tjänstegrupplivförsäkring (TGL) samt Avtalspension SAF-LO enligt pensionsöverenskommelse mellan SAF och LO den 19 januari 2000.

Kommentar

Information om avtalsförsäkringarna finns att få hos www.afa.se eller www.ifmetall.se.

§ 14 Giltighetstid

Avtalsperiod

Avtalet gäller för tiden från och med den 1 april 2016 till och med den 31 mars 2017.

Stockholm den 31 mars 2016

Teknikarbetsgivarna

Åke Svensson

Anders Weihe

Industrifacket Metall

Anders Ferbe

Veli-Pekka Säikkälä

Tim- och ackordslönebilaga

Om part enligt anmärkningen till § 3 mom. 1

Teknikavtalet IF Metall särskilt begär att bestämmelserna i denna bilaga ska tillämpas gäller följande kompletterande regler.

1 Löneform

Kan enighet inte nås om löneform tillämpas rent ackord där detta är möjligt. I övriga fall tillämpas timlön.

2 Timlön

Lägsta timlöner

För arbetstagare som fyllt 18 år och hänförs till
1 april 2016

lönegrupp

1	10071
2	10657
3	11275
4	11928

För arbetstagare som fyllt
1 april 2016

17 år	8917
16 år	7641

Inplacering i timlönegrupp ska ske i enlighet med grupperingsanvisningarna i punkt 3 c).

Allt efter flit, skicklighet och arbetets svårighetsgrad erhåller arbetstagaren högre lön, och ska dugliga arbetstagare, som arbetat ett flertal år inom metallindustrin, åtnjuta högre lön än lägsta timlön. Arbetstagare med en sammanlagd anställningstid vid företaget om minst 12 månader under de senaste 36 månaderna ska från och med den 1 april

2016 ha en timlön som överstiger den lägsta timlönen i den grupp arbetstagaren tillhör med minst 302 öre. För arbetstagare med en sammanlagd anställningstid vid företaget om minst 24 månader under de senaste 36 månaderna ska timlönen överstiga den lägsta timlönen i den grupp arbetstagaren tillhör med minst 507 öre.

Lön till elever i yrkesutbildning m.m.

Bestämmelserna om lägsta löner gäller inte elever i yrkesutbildning – beträffande vilka särskild överenskommelse träffats – eller arbetstagare under 16 år. Efter lokal överenskommelse kan undantag från lägsta lönerna göras också för andra arbetstagare då särskilda skäl föreligger.

Feriearbete

För gymnasieungdomar 16–18 år, som anställs på viss tid för feriearbete, betalas timlön om lägst 7335 öre fr.o.m. den 1 april 2016 per arbetad timme.

3 Ackord

a) Överenskommelse om ackord träffas genom fri förhandling mellan arbetsgivaren och den eller de arbetstagare, åt vilka ackordsarbete erbjuds.

Överenskommelsen ska träffas före arbetets början. I undantagsfall kan dock parterna även därefter fastställa ackordspriset.

b) Vid s.k. premie- och blandackord ska, innan detsamma införes, grunderna därför fastställas och överenskommelse därom träffas i vederbörlig ordning.

I de fall, då arbetet tidsstuderas, äger arbetarna och, om de så önskar, ombud för verkstadsklubben få del av grunderna för därvid tillämpat system även som av tids-

studien. Detsamma gäller ifråga om diagram och tabeller, i den mån de ligga till grund för ackordsupp-görelsen. Om, i händelse av tvist, kontrollstudie anordnas, äger ombud för verkstadsklubben följa densamma.

Den rätt, som enligt ovanstående tillförsäkrats ombud för verkstadsklubben, ska, där tvist angående ackordsfråga föranleder central förhandling, tillkomma jämväl representant för huvudorganisation.

Protokollsanteckningar

- 1. Vid företag, där ackord fastställs på basis av arbetsstudier, äger även arbetstagare föreslå, att visst arbete ska tidsstuderas. Arbetstagares sålunda framställda önskan bör tillmötesgå utan onödig tidsutdräkt med iakttagande av att arbetstagaren ifråga om arbete, som förut tidsstuderats, har att ange skäl för sin begäran.*
- 2. Vid bestämmande av arbetsstudies omfattning bör hänsyn tagas till av vederbörande arbetstagare därutinnan framställt önskemål.*
- 3. När tvist uppstår om arbetsstuderat ackord, må huvudorganisationerna på begäran erhålla avskrift av arbetsstudieprotokollet. Dylig handling är att betrakta som en intern angelägenhet inom företaget och må icke tillhållas utomstående.*
- 4. Samma rätt tillkommer verkstadsklubben, varvid dock i normalfallet bör beaktas möjligheten att på arbetsstudieavdelningen ta del av protokollet.*
- 5. Det förutsätts, att vederbörande parter lojalt medverkar till ett korrekt resultat av tidsstudiearbetet. c) Beräkningen av ackord i samband med arbetsstudier*

ska i princip ske efter formeln

$$x = t \cdot u \cdot \left(1 + \frac{s}{100}\right) \cdot \frac{p}{60}$$

där x = ackordet i öre, t = uttagen verktid i minuter,

u = utjämningsfaktor, s = spilltidstillägg i %

och p = penningfaktor i öre/tim, enligt nedanstående tabell. Uttagen verktid uträknas enligt "medelvärde-

metoden". Utjämningsfaktorn bestäms med hänsyn

till arbetstagarens prestation under arbetsstudien (u =

1 för normal prestation av en medelgod van arbets-

tagare, större än 1 om prestationen är högre och mindre

än 1 om den är lägre). Spilltidstillägget beräknas med

hänsyn till de nödvändiga spilltiderna för respektive ar-
beten.

Anmärkningar

- 1. Förekommer tvångsstyrd verktid, där upparbetnings
möjligheter saknas, bör hänsyn härtill tas vid ackordets
beräkning.*
- 2. Erhåller arbetstagaren nya arbetsuppgifter, exempelvis
till följd av att företaget inför ny teknik eller nya pro-
dukter i tillverkningen, ska följande gälla. Under upp-
lärnings- respektive inkörningsperioden utgår, i den
mån så krävs, ett särskilt tillägg vars storlek avvägs
med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall.
Avsikten ska vara att vid väl utnyttjad arbetstid i stort
samma förtjänstmöjligheter ska bibehållas som vid tidi-
gare representativ period.*

Penningfaktorer

Parterna är ense om att gruppering och penningfaktorer kan fastställas på grundval av huvudorganisationernas arbetsvärderingssystem efter lokal överenskommelse.

Anmärkningar

- 1. Arbetsvärderingen ska utföras i en kommitté med lika antal representanter för företaget och arbetstagarna. Arbetstagarnas representanter i arbetsvärderingskommittén ska erhålla kostnadsfri utbildning i av företaget anordnad eller anvisad arbetsvärderingskurs. Arbetsgivaren betalar ersättning för förlorad arbetsförtjänst under ordinarie arbetstid vid såväl kursen som kommittésammanträdena.*
- 2. Penningfaktorerna för de olika grupperna avvägs så att efter inplacering av arbetstagarna i respektive grupper status quo i ackordsförtjänstläget för dessa grupper i stort sett upprätthålls, varvid hänsyn tas till faktiska upparbetsningsmöjligheter vid effektivt utnyttjad arbetstid.*
- 3. Vid bestämning av de faktiska upparbetsningsmöjligheterna ska skälig hänsyn tagas till den grad av noggrannhet med vilken arbetena förbereds.*
- 4. Med avlöningsförmåner i protokollsanteckning A avses ifråga om ackord enbart ett riktigt fastställande av samtliga de faktorer, som ingår i ackordsberäkningen.*

Omreglering av ackord får icke äga rum enbart med hänsyn till uppnådd förtjänst men förändring, som påverkar den enligt ackordsformeln för arbetet beräknade tiden, ska föranleda omreglering. Ackord, som från början blivit fel-satt, ska jämväl omräknas, om endera parten så begär.

I de fall då arbetsvärdering inte tillämpas ska följande gälla.

Olika arbetsuppgifter inplaceras i fyra lönegrupper med ledning av följande grupperingsanvisningar och tillhörande

referensarbeten. Arbetstagaren ska hänföras till den lönegrupp i vilken det arbete han huvudsakligen utför är inplacerat.

I grupp 1 inplaceras arbeten som medför obetydlig eller liten ansträngning i god till något besvärande arbetsmiljö och som utförs efter detaljerade instruktioner och följer viss rutin.

I grupp 2 inplaceras arbeten som medför måttlig ansträngning eller utförs i besvärande arbetsmiljö.

Till denna grupp hänförs även arbeten som ställer krav på viss riktad utbildning och praktisk erfarenhet och som i regel utförs efter muntliga och skriftliga instruktioner.

I grupp 3 inplaceras kvalificerade arbeten som kräver teknisk eller annan teoretisk utbildning och praktisk erfarenhet samt utöver muntliga eller skriftliga instruktioner ställer krav på omdöme och initiativ.

Till denna grupp hänförs även arbeten som medför stor ansträngning och utförs i besvärande arbetsmiljö.

I grupp 4 inplaceras särskilt kvalificerade arbeten som i hög grad kräver teknisk eller annan teoretisk utbildning och praktisk erfarenhet samt ställer stora krav på omdöme, initiativ och ansvar för arbetets utförande som kräver teknisk eller annan teoretisk utbildning och praktisk erfarenhet samt utöver muntliga eller skriftliga instruktioner ställer krav på omdöme och initiativ och som medför stor ansträngning och utförs i besvärande arbetsmiljö.

Till denna grupp hänförs även arbeten som medför mycket stor ansträngning och utförs i mycket besvärande arbetsmiljö.

Anmärkingar

1. *Vid bundet arbete där arbetstagaren inte kan lämna arbetsplatsen eller vid mycket likartat arbete med små variationer i arbetsinnehållet sker inplacering i lägst grupp 2.*
2. *Teoretisk utbildning kan inhämtas i skolor, genom kurser av olika slag eller i det praktiska arbetet.*
3. *Uppstår tvist om inplacering kan de centrala parterna tillämpa huvudorganisationernas arbetsvärderings-system för inplacering av arbetet.*
4. *Tvist om inplacering av visst arbete i grupp 1–4 eller inplacering i arbetsvärderingsgrupp vid systematisk arbetsvärdering ska på endera partens begäran prövas av skiljenämnden enligt punkt 4.*

Penningfaktorer i öre per timme

För arbetstagare som fyllt 18 år och hänföres till
1 april 2016

lönegrupp

1	6906
2	7667
3	8514
4	9445

För arbets-
tagare 6520
under 18 år

Anmärkning

Såvida inte annat lokalt överenskommits ska vid tillfällig förändring av arbetsuppgifter följande gälla.

Det ankommer på de lokala parterna att träffa överenskommelse om regler för de fall arbetstagaren tillfälligt utför

arbetsuppgifter tillhörande annan penningfaktorgrupp än den arbetstagaren tillhör. Därvid ska särskilt beaktas såväl arbetstagarens krav på lönetrygghet som flexibiliteten vid fördelning av arbetsuppgifter. Även sambandet med reglerna i § 10 beaktas.

Med tidigare lokala överenskommelser avses omräkningsförfarandet mellan A-, B- och C-ackord enligt grupperingen i 1982 års avtal.

d) När arbetet icke arbetsstuderas, tillämpas vid ackords-sättningen ovanstående penningfaktorer som riktpunkter vid normal arbetsprestation av en medelgod van arbetstaga-re.

Protokollsanteckningar till c) och d)

1. Parterna är överens om att när penningfaktorerna ökas mer än ackorden, har detta skett för att minska skillnaden mellan penningfaktor och ackordsförtjänst. Avsikten är sålunda att ökningen av penningfaktorerna ska avräknas från såväl särskilt redovisade konjunkturfaktorer som konjunkturfaktorer inlagda i uttagen verk-tid eller utjämningsfaktor. Konjunkturfaktorn får dock inte bli lägre än 1,0.

Oavsett på vilket sätt ackord beräknas får merökningen av penningfaktorerna inte föranleda krav på annan ändring av ackord och ackordsunderlag än vad de till avtalsuppgörelsen fogade övergångsbestämmelserna anger.

Anmärkning

Parterna är ense om att eventuella konjunkturfaktorer vid ackordssättning bör redovisas särskilt.

2. Bestämmelserna i detta mom., utgör icke hinder för

huvudorganisationerna att i undantagsfall, då särskilda skäl föreligger, medge tillämpning av andra grunder för ackordsberäkning.

- 3. Vid bundet linesarbete med prestationsöverenskommelse där ackorden fastställs på grundval av systematisk arbetsvärdering ska ackordspriset för arbetstagare som fyllt 17 år bestämmas efter de grunder som gäller för vuxna arbetstagare.*
- 4. Om ett företag eller del av företag under avtalstiden övergår till ackordssättning med MTM-systemet eller därmed likvärdigt standardtidssystem samt olika tillämpningsformer, exempelvis MOST och SAM, ska lokal överenskommelse träffas om särskilda penningfaktorer. Dylik överenskommelse ska godkännas av huvudorganisationerna. Användande av systemet innebär ingen begränsning av förhandlingsrätten enligt punkt 3 a).*
- 5. Överenskommelsen ska gälla för samma tid och med samma uppsägningstid som Teknikavtalet IF Metall med iakttagande av att uppsägning för att vara giltig ska godkännas av den uppsägande partens huvudorganisation.*
- 6. Verkstad som avser använda system enligt anmärkning 4 för ackordssättning ska ge ett skäligt antal (minst två) representanter för klubbstyrelsen kostnadsfri utbildning i av företaget anordnad eller anvisad kurs. Ersättning för kurs- och informationstid beräknas enligt schema-lagd tid. Vid internatkurs betalar arbetsgivare ersättning för förlorad arbetsförtjänst under ordinarie arbetstid och därjämte i förekommande fall ersättning enligt § 7.*

- e) Vid gemensamhetsackord erhåller arbetstagaren del i överskottet i förhållande till avtalets lägsta timlön i den grupp han tillhör och det antal arbetstimmar han deltagit i ackordet, för så vitt inte annan särskild överenskommelse därom träffats.
- f) Vid ackordsarbete ska lägsta timlön i den grupp arbetstagaren tillhör vara garanterad.
- g) Vid varje verkstad ska anteckningar föras över alla gällande ackord med tydligt angivande av arbetets art och pris eller – vid premie- och blandackord – beräkningssättet. Arbetstagare, som erbjuds ett förut utfört ackordsarbete, äger rätt att, när han det begär, av de förda anteckningarna inhämta kännedom om priset eller beräkningssättet. Ändrat ackordserbjudande på återkommande oförändrad arbetsoperation bör markeras på ackordssedeln, såvida inte arbetstagaren erhåller muntligt besked härom.

4 Tvist

Tvist i anledning av bestämmelserna i punkt 3 c) ska inte hänskjutas till Arbetsdomstolen innan den prövats av en särskild skiljenämnd. Skiljenämnden som utses för avtalsperioden ska bestå av två av föreningen och två av förbundet utsedda representanter, vilka ska äga god insikt i inom metallindustrin förekommande yrkesarbeten, jämte en av dessa fyra utsedd opartisk ordförande. För ovannämnda representanter utses av en var av föreningen och förbundet två suppleanter. Uppnås inte enighet vid valet av ordförande, utses denne bland den grupp som anges i Industrins förhandlingsavtal § 4, av verkställande ledamoten i gruppen.

Med anhängiggörande av talan inför skiljenämnden må inte uppskjutas längre än två månader från den dag

ärendet enligt förhandlingsordningen slutbehandlats. Skiljenämndens beslut är för parterna bindande, därest icke tvisten hänskjutes till Arbetsdomstolen senast inom en månad från den dag nämndens beslut fattats.

5 Skiftforms- och underjordstillägg

Vid skiftarbete enligt Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 3:2 utgår skiftformstillägg i procent på lönen (tidlön + ackord) i följande fall

intermittent treskiftsarbete	7 procent
kontinuerligt treskiftsarbete	21 procent
kontinuerligt skiftarbete med storhelgsdrift	26 procent
ständigt nattarbete	21 procent

Vid underjordsarbete enligt § 4 mom. 3:4 utgår särskild ersättning med 20 procent av lönen.

6 Betald ledighet och pensionspremie

Vid tillämpning av reglerna om betald ledighet, kontant betalning och ersättning i form av pensionspremie enligt § 5 mom. 5:1, 5:2 och 5:3 gäller följande.

Vid betald ledighet och kontant betalning erhåller timavlönade arbetstagare ordinarie timlön och ackordsarbetstagare medeltimförtjänst på tidlön och ackord enligt senast kända kvartalslönestatistik. Dessutom betalas vid betald ledighet tillägg för obekvämtid för den tid av ledigheten sådant tillägg betalas.

Vid ersättning i form av pensionspremie gäller att beloppet för ackordsarbetstagare ska vara medeltimförtjänsten på tidlön och ackord enligt senast kända kvartalslönestatistik. För timavlönade arbetstagare är beloppet timlön.

7 Beräkning av semesterlön

Underlag för beräkning av semesterlön är arbetstagarens

medeltimförtjänst under det närmast föregående kalenderåret. Medeltimförtjänsten beräknas genom att summan av tidlön och ackord, inklusive skiftformstillägg, ersättning för gångtid och färdtid, tillägg för arbete på obekvämtid, övertidstillägg, ersättning för arbetsberedskap samt övriga semesterlönegrundande tillägg, divideras med antalet arbetade timmar. Den sålunda framräknade medeltimförtjänsten ökas med 4,2 procent som motsvarar helglön.

Är medeltimförtjänsten inte representativ med hänsyn till grunderna för beräkning av semesterlön enligt detta avtal kan medeltimförtjänsten anpassas.

För arbetstagare med rätt till semesterlön, för vilken medeltimförtjänsten enligt ovan inte kan beräknas, uppskattas medeltimförtjänsten med hänsyn till den lön som arbetstagaren sannolikt skulle ha uppburet under kalenderåret närmast före semesteråret om han då utfört arbete för arbetsgivarens räkning.

För varje betald semesterdag multipliceras den sålunda beräknade medeltimförtjänsten med 8. Semesterlönen per dag erhålls genom att multiplicera det sålunda framräknade beloppet med 1,22.

En heltidsanställd arbetstagare med en sammanlagd anställningstid om minst 24 månader under de senaste 36 månaderna har rätt till avtalets lägsta semesterlön vuxna arbetstagare lägst 1 325 kronor fr.o.m. den 1 april 2016 samt för minderåriga arbetstagare till lägst 975 kronor fr.o.m. den 1 april 2016.

Har arbetstagaren under intjänandeåret (1 april–31 mars föregående år) helt eller delvis haft kortare arbetstid än 40 timmar i genomsnitt per vecka, ändras talet 8 respekti-

ve 1 325 kronor och 975 kronor per dag med hänsyn härtill.

Anmärkning

Vid beräkning av semesterlön för betald semesterdag i samband med intermittent treskiftsarbete (38-timmarsvecka) ersätts talet 8 av 7,6, vid kontinuerligt skiftarbete (36-timmarsvecka) av 7,2, vid helkontinuerligt skiftarbete (35-timmarsvecka) av 7,0 samt vid ständigt nattarbete (34-timmarsvecka) av 6,8.

Vid sjukfrånvaro under insjuknandeåret utöver 180 dagar ska sjukfrånvaro del av dag enligt § 17 första stycket punkt 1 semesterlagen jämföras med semesterlönegrundande frånvaro.

Efter fortlöpande sjukfrånvaro helt eller delvis under två hela intjänande år ska talet 8 respektive beloppet 1 325 kronor vid fortsatt frånvaro på grund av sjukskrivning, sjukbidrag eller förtidspension del av dag eller annan motsvarande frånvaro anpassas till arbetstidens faktiska arbetstid.

För sparad semesterdag beräknas semesterlönen på samma sätt som för övrig semester, som utgår det semesterår den sparade semestern förläggs. Hänsyn tas dock till arbetstidsmättet under det intjänandeår under vilket lönen för semesterdagen tjänats in.

Anmärkning

Vid övergång till eller från intermittent eller kontinuerligt skiftarbete kan särskild beräkning krävas såvitt avser sparad semester.

Semesterersättning beräknas på samma sätt som semesterlön, varvid beaktas aktuellt intjänandeår.

Anmärkning

Vid tidsbegränsade anställningar om högst tre månader äger arbetsgivaren komma överens med arbetstagaren om att i stället utge semesterersättning med 13 procent.

8 Helglön

Förutsättningar för helglön

Arbetstagare, som inte är avlönad per vecka eller längre tidsenhet har rätt till helglön för följande dagar, under förutsättning att dagen infaller måndag–fredag:

Nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, annandag påsk, 1 maj, Kristi Himmelfärdsdag, nationaldagen, midsommarafton, julafton, juldagen, annandag jul och nyårsafton.

Helglön utgår inte vid tidsbegränsade anställningar om högst en månad.

Vid beviljad ledighet har arbetstagaren rätt till helglön för helglöneberättigade dagar, som infaller under de första 30 dagarna av ledigheten. Återgår arbetstagare i tjänst under minst en månad, ska därefter infallande ledighet räknas som en ny helglöneberättigad period. Beräkningen ska ske med utgångspunkt från första respektive sista tjänstgöringsdag i den aktuella perioden.

Arbetstagare, som har rätt till sjukpenning för annars helglöneberättigad dag, har inte rätt till helglön för sådan dag. Vid sjukskrivning med rätt till sjukpenning del av dag utgår dock helglön för den del av dagen arbetstagaren inte är sjukskriven.

Arbetsgivaren kan innehålla helglön för arbetstagare som avsiktligt eller av uppenbar vårdslöshet är olovligt frånvarande vid arbetstidens slut eller början före respektive efter helglöneberättigad dag enligt för arbetstagaren gäl-

lande arbetstidsschema. Vid semester eller annan beviljad ledighet förskjuts dessa tidpunkter i motsvarande mån.

Beräkning av helglön

Underlag för beräkning av samtliga helglöner är arbetstagarens medeltimförtjänst på tidlön och ackord samt ersättning för arbetsberedskap närmast föregående tredje kvartal.

För arbetstagare med rätt till helglön, för vilken medeltimförtjänsten enligt ovan inte kan beräknas, uppskattas helglönen med hänsyn till den lön som arbetstagaren sannolikt skulle ha uppburit under tredje kvartalet om han då utfört arbete för arbetsgivarens räkning.

Skulle arbetstagarens medeltimförtjänst för tredje kvartalet – på grund av långa ackord eller liknande – mer väsentligt avvika från arbetstagarens medeltimförtjänst under längre period, beräknas helglönen med utgångspunkt från vad arbetstagarens medeltimförtjänst tredje kvartalet skulle ha varit med beaktande av hans förtjänst under längre tid.

Helglönen är den sålunda beräknade medeltimförtjänsten multiplicerad med 8.

För deltidsarbetstagare multipliceras medeltimförtjänsten med det tal som erhålls när antalet ordinarie arbetstimmar per vecka delas med 5. Med deltidsarbetstagare förstås därvid sådan arbetstagare för vilken arbetstidsschemat inte inbegriper mer än 33 timmar per vecka i genomsnitt.

Uppbär arbetstagaren i samband med ledighet för studier statligt eller kommunalt studiebidrag för helglöneberättigad dag ska helglönen minskas med motsvarande belopp.

Anmärkningar

1. *De lokala parterna kan träffa överenskommelse om särskilda regler för beräkning av helglön för intermittent deltidsanställda arbetstagare. En sådan överenskommelse kan endast avse arbetstagare som har arbetstiden förlagd måndag–fredag och som under de dagar de är i arbete följer arbetstidsförläggningen för heltidsanställda. Överenskommelsen ska innebära att helglön utges för sådan helglöneberättigad dag enligt förutsättningarna för helglön, som arbetstagaren skulle utfört ordinarie arbete, om det inte varit helg. Helglönen beräknas på samma sätt som för heltidsanställda.*
2. *Vid återgång i arbete efter tjänstledighet under minst en månad utgår helglön för helglöneberättigade dagar som utan mellankommande arbetsdagar infaller omedelbart före återgången i arbete.*
3. *Vid återgång i arbete efter tjänstledighet under kortare tid än en månad föreligger rätt till helglön under följande förutsättningar.*

Helglön för en helglöneberättigad dag förutsätter två dagars arbete i följd. För två helglöneberättigade dagar, fyra dagars arbete i följd etc.

Arbetsdagarna ska ligga i omedelbar anslutning till helgdagarna eller får vara skilda från dessa endast av mellankommande arbetsfria dagar.

9 Beräkning av sjuklön

Sjuklön betalas under sjuklöneperioden enligt sjuklönelagen för sådan tid, som arbetstagaren skulle ha utfört arbete under ordinarie arbetstid om han inte varit sjuk. Den första sjukfrånvarodagen enligt föregående stycke i

varje sjuklöneperiod utgör karensdag utan rätt till sjuklön.

Fr.o.m. den andra sjukfrånvarodagen i sjuklöneperioden är sjuklönen 80 procent av arbetstagarens medeltimförtjänst på tidlön och ackord (inklusive ev. skiftformstillägg, premielönedelar, bonus) enligt senast kända kvartalslönestatistik. För arbetstagare med enbart timlön (inklusive ev. skiftformstillägg), utgör sjuklönen 80 procent av denna timlön. Arbetstagare, som skulle varit berättigad till ersättning för arbete på obekvämtid, erhåller fr.o.m. den andra sjukfrånvarodagen dessutom 80 procent av denna som sjuklön.

Anmärkning 1

Förbundet har anfört att sjuklön borde utgå också för bortfall av beredskapsersättning, resetillägg samt lön och overtidstillägg i samband med kollektiv produktionsövertid. Arbetsgivaren har invänt att en regel med sådan innebörd kan stå i strid med lagen om sjuklön eftersom arbetstagen genom ändrad planering kan erhålla motsvarande inkomst vid annat tillfälle.

Parterna är mot denna bakgrund ense om att inte ange några regler för dessa fall.) Om detta i något företag skulle leda till uppenbart oskäligen konsekvenser ankommer det i första hand på de lokala parterna att reglera detta.*

***) Anmärkning**

Följande speciella överenskommelse har träffats mellan VF och Metall och ersätter punkt 9 anm. 1 vad gäller kollektiv produktionsövertid.

”Om arbetstagare, som omfattas av överenskommelse om kollektiv produktionsövertid, helt eller delvis är frånvarande på grund av sjukdom under sådan tid, gäller följande.

Arbetstagare ska erbjudas att utföra övertidsarbete med ersättning som för produktionsövertid. Erbjudandet ska omfatta samma antal timmar som han under sjuklöneperioden skulle ha arbetat produktionsövertid, om han inte varit sjukfrånvarande. Om inte arbetsgivaren och arbetstagaren enas om annat, ska detta övertidsarbete utföras inom 14 dagar efter att han återgått i arbete efter sjukfrånvaron. Erbjuder arbetsgivaren inte övertidsarbete enligt ovan, ska arbetstagaren erhålla sjuklön för den tid som han under sjuklöneperioden skulle ha arbetat produktionsövertid, om han inte varit sjukfrånvarande.”

Anmärkning 2

Om en ny sjukperiod börjar inom fem kalenderdagar efter det en tidigare sjukperiod avslutats betraktas denna som en fortsättning på föregående sjukperiod.

Anmärkning 3

Om arbetstagaren under de senaste tolv månaderna, räknat från den aktuella sjuklöneperiodens början, haft tio karensdagar enligt ovan betalar arbetsgivaren sjuklön om 80 procent även för den första sjukfrånvarodagen.

Anmärkning 4

Vissa arbetstagare kan enligt beslut av försäkringskassan av medicinska skäl ha rätt till sjuklön om 80 procent redan från och med den första sjukfrånvarodagen.

10 Beräkning av färdtidsersättning

Vid tillämpning av bestämmelsen om ersättning för färdtid i § 7 mom. 2 utgår ersättning med arbetstagarens ordinarie timlön.

11 Betalning vid driftsavbrott

Vid driftsavbrott eller annan väntetid om minst 18 minuter som arbetstagaren inte kunnat påverka erhåller arbetstagaren, om inte lokal överenskommelse om annat träffas, om han utför tidlönsarbete sin timlön och om han utför ackordsarbete 95 procent av sin medeltimförtjänst på tidlön och ackord enligt senast kända kvartalslönestatistik – dock minst lägsta timlön i den grupp arbetstagaren tillhör – för den tid avbrottet varar. Vad nu sagts gäller under förutsättning att arbetstagaren genast anmäler hindret till närmaste arbetsbefäl och att arbetsbefälet icke anvisar annat arbete eller permitterar arbetstagaren.

12 Betalning vid anställnings upphörande

Om arbetstagaren inte bereds arbete under uppsägningstiden, beräknas lönen efter hans medeltimförtjänst på tidlön och ackord enligt senast tillgängliga kvartalslönestatistik före uppsägningen. För skiftarbetstagare ska kompensations utgå för utebliven skiftersättning. Motsvarande gäller arbetstagare som skulle deltagit i arbetsberedskap.

Om arbetstagaren inte fullföljer sin uppsägningstid, ska som påföljd för avtalsbrottet avdrag ske från inestående lön före skatteavdrag. Avdraget ska uppgå till hälften av lägsta lön i den grupp arbetstagaren tillhör för den del av uppsägningstiden som inte iakttas. Andra påföljder än nu sagts ska inte komma i fråga.

Arbetstagare, som slutat sin anställning innan påbörjat ackordsarbete avslutats, äger utfå sin del av överskottet, såvida framställning därom görs senast två månader efter det ackordsarbetet slutförts. Om sådant ackordsöverskott icke uttages, överlämnas detsamma till för arbetarna vid verkstaden avsedd sjukkasse eller används för annat liknande ändamål.

Samma regel tillämpas för lön som inte utkvitterats senast två månader efter det avlöningstillfälle den förelegat till betalning.

13 Betalning vid omställning

Med omställning i arbetet avses omläggning av arbetsmetod, ombalansering vid linesarbete, utprovning av verktyg och undersökning i samband med metodstudier varvid arbetstagaren hindras i arbetet.

Vid omställning i arbetet ska för ackordsarbetstagare, såvida inte annat överenskommes, följande gälla:

- a) arbetstagare som av arbetsgivaren beordras medverka i omställningen erhåller en betalning motsvarande 100 procent av sin medeltimförtjänst på tidlön och ackord under senast kända kvartal,
- b) arbetstagare som inte beordras medverka och som inte heller får andra arbetsuppgifter erhåller ersättning motsvarande 95 procent av sin medeltimförtjänst på tidlön och ackord under senast kända kvartal.

14 Bestämmelser rörande gjuterier

Gjuterier, som tillämpat tidigare gällande verkstadsavtals särskilda bestämmelser rörande gjuterier (VA 2001–2004 § 8) kan fortsätta följa dessa. De lokala parterna har emellertid full frihet att övergå till att tillämpa andra bestämmelser.

15 Permission

Vid permission enligt § 11 erhåller timlönearbetstagare sin timlön och ackordsarbetstagare sin medeltimförtjänst av timlön och ackord enligt senast kända kvartalslönestatistik.

16 Hemarbete

Mom. 1

Arbetsgivare med hemarbetstagare ska teckna AFA och AMF-försäkringarna för dessa, dvs. försäkring om avgångsbidrag (AGB), avtalsgruppsjukförsäkring (AGS), trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA), tjänstegrupp-livförsäkring (TGL) samt Avtalspension SAF-LO enligt pensionsöverenskommelse mellan SAF och LO.

Hemarbetstagare äger inte föra talan mot arbetsgivaren eller hos denne anställd om skadestånd i anledning av personskada som utgör arbetsskada.

För hemarbetstagare gäller i enlighet med § 10 i de gemensamma försäkringsvillkoren för AFA-försäkringarna och Avtalspension SAF-LO särskilda bestämmelser.

Mom. 2

Arbetsgivaren ska noggrant informera hemarbetstagaren om de risker för olycksfall och ohälsa som kan vara förknippade med av arbetsgivaren tillhandahållna verktyg, maskiner och material.

Mom. 3

Ersättning för hemarbete ska beräknas så att arbetstagaren har möjlighet att uppnå skälig förtjänst. Hänsyn ska därvid tas till de särskilda omständigheter som gäller för hemarbete.

Mom. 4

Är utökning av hemarbetet aktuellt ska redan anställda hemarbetstagare som uttryckt önskemål om mer arbete, i första hand erbjudas detta.

Mom. 5

Vid egen sjukdom har hemarbetstagare rätt till sjuklön

under de första 14 kalenderdagarna av en sjukperiod om:

1. sjukdomen medför att hemarbetstagaren inte kan utföra hemarbete
2. hemarbetstagarens förtjänst per timme under närmast föregående löneperiod överstiger hälften av avtalets lägsta timlön i lönegrupp 1.

Förtjänsten per timme beräknas till:

intjänad lön under löneperioden

antalet arbetstimmar i löneperioden

Semesterlön, sjuklön eller eventuella kostnadsersättningar medtages inte vid denna beräkning. Antalet arbetstimmar i löneperioden medtages med 40 timmar/vecka. (80 timmar då löneperioden är 14 dagar och 174 timmar då löneperioden är en månad).

Hemarbetstagaren ska snarast möjligt underrätta arbetsgivaren om han på grund av sjukdom inte kan utföra hemarbete. När sjukdomen inte längre hindrar hemarbetstagaren från att utföra arbete i hemmet ska han snarast möjligt anmäla även detta till arbetsgivaren. Den första eljest sjuklöneberättigade dagen utgör karensdag utan rätt till sjuklön. För de följande sjuklöneberättigade dagarna är sjuklönen 80 procent av den i första stycket punkten 2 beräknade förtjänsten per timme multiplicerad med 8.

Som sjuklöneberättigade dagar under sjukperioden räknas dagar, som är arbetsdagar för dagtidsarbetstagare hos arbetsgivaren. Dag för friskänmälan räknas dock inte som sjuklöneberättigad dag.

I övrigt gäller för hemarbetstagare vad som regleras i punkt 9.

17 Löneutbetalning

Lön betalas minst en gång per månad. Omfattar avlöningsperioden fyra veckor eller en månad ska efter framställning härom ett på förhand bestämt förskott utbetalas vid ett tillfälle mellan ordinarie löneutbetalningsdagar.

I samband med fastställande av arbetstid och semester för kalenderåret bör även löneperioder och löneutbetalningsdagar fastställas.

Senaste utbetalningsdag är nio arbetsdagar efter löneperiodens slut.

18 Protokollsanteckningar

A.

Parterna är ense därom, att vid avtalets ikraftträdande utgående avlöningsförmåner vid de särskilda verkstäderna icke kan utan frivillig överenskommelse under avtalstiden ändras. Vad sålunda bestämts får icke anses innebära en temporär befrielse för arbetsgivaren från tillämpningen av bestämmelserna om timlöner i punkt 2.

Därest vid någon verkstad arbetstagarna finner visst ofarande vara stridande mot ovanstående, ska efter av dem därom gjord anmälan undersökning verkställas och, om anledning därtill finns, erforderlig rättelse ske.

B.

Skulle beträffande någon verkstad förebringas omständigheter, som tala för att arbetsgivaren bjuder oskäligt låga ackord – i syfte att, eftersom dessa icke kan av arbetarna godtagas, få arbetet utfört mot enbart timlön – är Teknikarbetsgivarna villig föranstalta om undersökning

och, om därtill befynns vara skäl, verka för riktigare ackordssättning.

C.

Innebörden av termerna lägsta timlön, timlön och tidlön.

Lägsta timlön = kollektivt begrepp enligt punkt 2.

Timlön = individuellt bestämd lön baserad på lägsta timlönen med eventuell ökning enligt punkt 2.

Tidlön = lön per tidsenhet, dvs. timlön, veckolön eller månadslön.

Anmärkning

Den omständigheten att termerna ändrats ska inte medföra någon ändring av nu gällande praxis som innebär att man för en enskild arbetstagare kan tillämpa olika tidlöner, såsom platstidlöner och särskilda tidlöner. Innebörden är sålunda endast att uttrycket tidlön ändras till timlön.

Överenskommelse om permitteringslön

Överenskommelse mellan Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) och Landsorganisationen i Sverige (LO) om permitteringslön och om inrättande av permitteringslöneanordning SAF-LO.

Överenskommelsen har antagits av Sveriges Verkstadsförening och Svenska Metallindustriarbetareförbundet samt har kompletterats med anmärkningarna till §§ 5, 7 och 9.

§ 1

Då arbetsgivare, utan att anställningen upphör, på grund av arbetsbrist, driftstörning eller annan sådan omständighet inte tillhandahåller arbetstagaren något arbete samt befriar arbetstagaren från hans närvaroskyldighet (permittering) utges ersättning (permitteringslön) i enlighet med §§ 7–9 nedan.

§ 2

Permittering kan vidtas oavsett regler om turordning.

§ 3

Arbetstagaren är skyldig att inom skälig tid återgå i arbete när det hinder, som föranledde permitteringen, upphört.

§ 4

I permitteringsfrågor ska lagstadgad förhandlingsskyldighet iakttas. Vid dessa förhandlingar skall parterna eftersträva enighet om omfattning och förläggning av permitteringen. Parterna bör därvid ta hänsyn till företagets produktions- och marknadsförhållanden samt eftersträva lösningar som medför minsta möjliga olägenhet för berörda arbetstagare.

§ 5

Permitteringstid räknas i hela dagar (arbetsdagar).
Permittering som föranleds av oförutsedda driftsavbrott, t.ex. strömavbrott och som beslutas inom en timme efter ordinarie arbetstidens början räknas som en permitteringsdag enligt detta avtal.

Anmärkning

Vid permittering, som omfattar del av arbetsdag enligt arbetarens ordinarie arbetstidsförläggning, utgår permitteringslön med 95 procent av arbetarens medeltimförtjänst på tidlön och ackord enligt senast kända kvartalslönestatistik före permitteringen. Arbetare med enbart tidlön skall dock erhålla sin individuella timlön. Därutöver utgår kompensation för utebliven ersättning enligt § 5 mom. 1 i Teknikavtalet IF Metall. Permitteringslön utgår dock ej i fall, som motsvarar § 8 i permitteringslöneöverenskommelsen.

§ 6

Permittering enligt detta avtal får för en arbetstagarare omfatta högst 30 arbetsdagar per kalenderår.

§ 7

För permitteringstid utbetalar arbetsgivaren permitteringslön. Permitteringslönen motsvarar vad arbetstagararen skulle ha erhållit om han arbetat under permitteringstiden. Hur permitteringslönen närmare skall beräknas fastställs av förbundsparterna inom respektive avtalsområde.

Permitteringslönen beräknas med hänsyn till det antal timmar på arbetstagararens ordinarie arbetstid, varunder han eljest skulle ha arbetat. Permitteringslön ingår i underlaget för beräkning av lagstadgade arbetsgivaravgifter och semesterlön.

Anmärkning

Permitteringslön beräknas efter arbetarens medeltimförtjänst på tidlön och ackord enligt senast kända kvartalslönestatistik före permitteringen. Arbetare med enbart tidlön skall dock erhålla sin individuella timlön. För arbetare, vars ordinarie arbetstid under permitteringen skulle ha förlagts till obekväm tid, utgår kompensation för utebliven ersättning enligt § 5 mom. 1 i Teknikavtalet IF Metall. Motsvarande gäller arbetare, som skulle ha deltagit i arbetsberedskap.

§ 8

Permitteringslön utges inte vid permittering som föranleds av

- a) arbetstagarens eget vållande
- b) olovlig konflikt inom LO:s område
- c) semesterstängning i samband med huvudsemestern dock högst under de första tio permitteringsdagarna
- d) offentlig myndighets beslut som arbetsgivaren inte bort räkna med.

§ 9

Frågan om huruvida permitteringslön skall utges vid driftsavbrott som är en följd av att arbetet är säsongbetonat eller av andra skäl inte är sammanhängande till sin natur och frågan om huruvida permitteringslön skall utges till arbetstagare som utför arbete i sitt hem regleras i avtal mellan berörda förbundsparter. Därvid skall riktpunkten vara att arbetstagare, som enligt hittills gällande regler vid permittering under pågående säsong eller motsvarande åtnjuter arbetslöshetsersättning, ges fortsatt skydd.

Anmärkning

Överenskommelsen om permitteringslön gäller för sådan hemarbetare som under minst fem månader under den

omedelbart före permitteringen infallande tolv-månadersperioden haft en inkomst per månad (exklusive semesterersättning och ersättningar för särskilda kostnader) av 75 gånger avtalets timlön enligt lönegrupp 1 för vuxna arbetare.

En hemarbetare anses permitterad då arbetsgivaren, på grund av bristande arbetstillgång, inte förmår utlämna den arbetsvolym som överenskommits eller eljest kan anses förutsatt, trots att hemarbetaren framställt begäran om att erhålla hemarbete i nämnd omfattning. Permitteringslönen per dag utgörs av genomsnittsinkomsten per dag (exklusive semesterersättning och ersättningar för särskilda kostnader) under de senaste fem månader, som förtjänsten uppgått till minst det i första stycket angivna beloppet.

Anmärkning

Att hemarbetet under kortare eller längre tid rent faktiskt haft viss omfattning eller regelbundenhet är inte tillräckligt belägg för att dessa förhållanden varit överenskomna eller förutsatta. Därutöver krävs någon form av uttryckligt åtagande från arbetsgivaren.

Överenskommelse angående företagens medverkan vid uppbörd av fackföreningsavgifter

Inledning

Teknikarbetsgivarna och IF Metall har träffat följande överenskommelse angående företagens medverkan vid uppbörd av fackföreningsavgifter.

Arbetsgivare, som anlitar betalningsförmedlare i sin löneutbetalningsrutin, kan på betalningsförmedlaren överföra sina åligganden enligt denna överenskommelse och efter samråd med den lokala fackliga organisationen låta uppbörden ske via betalningsförmedlaren och via annan bank eller post.

Lokal överenskommelse kan träffas om andra regler för redovisningen än enligt punkt 4.

1. Uppbörd av fackföreningsavgift

Arbetsgivaren ska, på sätt nedan anges, medverka till uppbörden av arbetarnas ordinarie fackföreningsavgifter.

Avdrag av fackföreningsavgift får endast ske för de arbetare, som lämnat skriftlig fullmakt till arbetsgivaren att göra avdrag. Avdrag görs fr.o.m. den avlöningsperiod som börjar närmast en månad efter det att fullmakt överlämnats till arbetsgivaren.

2. Avdrag och inbetalning

Arbetsgivaren gör i samband med ordinarie löneutbetalning avdrag för av arbetarparten beslutad medlemsavgift.

Medlemsavgift skall anges i kronor och/eller i procent av bruttolönen. Om medlemsavgiften helt eller till del är angiven som en procentsats av bruttolönen får procentsatsen anges med högst två decimaler.

Eventuell högsta respektive lägsta medlemsavgift ska vara angiven i helt krontal.

Med ”bruttolön” avses den inkomst på vilken preliminär A-skatt enligt skattetabell ska beräknas med undantag av naturaförmåner.

Avdrag för fackföreningsavgift görs efter samtliga i lag eller annan författning reglerade avdrag, samt närmast efter samtliga avdrag, som avser av arbetsgivarens fordringar eller sammanhänger med anställningsförhållandet. Det lönebelopp som återstår efter det att arbetsgivaren har gjort de avdrag som ska göras före avdrag för fackföreningsavgift benämns här nettolön.

Arbetsgivaren ska göra avdrag enbart om fullt avdrag kan göras från nettolönen. Det innebär att nettolönen minst måste motsvara fackföreningsavgiften.

Summan av de medel som arbetsgivaren gjort avdrag för inbetalas till förbundet i anslutning till företagets ordinarie löneutbetalning. Arbetsgivarens ekonomiska ansvar är begränsat till redovisning av de avgifter som dragits.

3. Arbetarpartens uppgiftsskyldighet

Arbetarparten ska senast under november månad varje år skriftligen eller på motsvarande sätt underrätta arbetsgivaren om de avdrag för fackföreningsavgifter, som ska tillämpas under kommande kalenderår.

Lämnas inte uppgifter enligt första stycket tillämpas oförändrade avdrag under kommande kalenderår.

Arbetarparten överlämnar till arbetsgivaren en förteckning över de nya medlemmar, för vilka avgift ska dras.

Samtidigt överlämnas erforderliga fullmakter. Avdrag ska ske från och med den avlöningsperiod de lokala parterna enas om.

4. Redovisning

Arbetsgivarens uppgifter lämnas på redovisningslista eller enligt lokal överenskommelse. Förbundet ska till arbetsgivare, som så önskar, överlämna förtryckta redovisningsblanketter.

För redovisning enligt redovisningslista gäller följande.

- På redovisningslistan anges arbetsgivarens namn, arbetsplats och organisationsnummer.
- Dessutom anges samtliga arbetstagare för vilka avgifter dragits under perioden med angivande av namn och personnummer samt summan av för varje arbetare avdraget belopp.
- Uppgift ska också lämnas om arbetare för vilka avdrag inte gjorts under föregående månad på grund av att nettolönen inte medgett fullt avdrag samt det inte gjorda avdragets storlek.
- Uppgiftsskyldigheten gäller endast arbetare som lämnat fullmakt. Vid frånvaro som sträcker sig över flera hela redovisningsperioder ska uppgift att lön inte uppburits lämnas endast vid första redovisningstillfället.
- Arbetsgivaren bör informera representant för verkstadsklubben om arbetare som har nyanställts.
- Uppgift ska också lämnas om arbetare som slutat sin anställning eller dragit tillbaka sin fullmakt.

5. Giltighetstid

Överenskommelsen gäller till och med den 31 december 2015. Därefter gäller överenskommelsen med en veckas ömsesidig uppsägningstid.

Avtal om kompetensutveckling i företagen

Gemensamma värderingar och utgångspunkter

Företagen inom verkstadsindustrin verkar i en allt mer hårdnande nationell och internationell konkurrens. En viktig förutsättning för att företagen skall kunna bedriva sin verksamhet är att de ständigt besitter erforderlig kompetens. Detta kräver att arbetsformer och organisation utvecklas samt att alla anställdas kunskaper förnyas och förstärks.

Företaget har ett grundläggande ansvar för att dess behov av kompetens hos de anställda fortlöpande tillgodoses. Likaså har den anställda ett eget ansvar för att utveckla sin kompetens i enlighet med de krav som företagets verksamhet ställer.

Formerna för kompetensutveckling måste, för att vara ändamålsenliga och praktiska, vara anpassade till de förutsättningar som finns i varje enskilt företag och utgå från företagets affärsidé och långsiktiga verksamhet.

En konstruktiv och engagerad dialog mellan företag och lokala fackliga representanter är positivt, både för företagets och de anställdas möjligheter att upprätthålla och förnya kompetens samt för en god utveckling av effektivitet, lönsamhet och konkurrenskraft.

§ 1 Mål

De lokala parterna skall gemensamt medverka till goda förutsättningar för alla anställda att klara nya kunskaps- och kvalifikationskrav. En grund härför är ett fortlöpande, systematiskt och målinriktat utvecklingsarbete som syftar till

att öka företagets anpassningsförmåga till nya krav för förbättrad konkurrenskraft,

att skapa en för företaget lönsam verksamhet,

att vidga de anställdas mångsidighet och samlade kompetens för förbättrad flexibilitet och prestation,

att stärka de anställdas trygghet i anställningen,

att de anställda skall kunna få en bra arbetsmiljö och en god löneutveckling samt

att utveckla förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män i företaget.

§ 2 Lokal partssamverkan

Det är en mycket viktig gemensam uppgift för företaget och de lokala fackliga organisationerna att få till stånd ett aktivt utvecklingsarbete och att skapa goda förutsättningar för att de anställdas kompetens kan tas tillvara och utvecklas.

På endera parts begäran skall överläggning tas upp i syfte att träffa överenskommelse om formerna för samverkan i utbildnings- och andra frågor som sammanhänger med kompetensutveckling.

Vid företag, där de lokala parterna så finner lämpligt, kan en partsgemensam kommitté inrättas med syfte att utgöra ett forum för sådan samverkan.

Kommentar

Kommitténs uppgift är att utifrån förändringar i arbetsinnehåll eller arbetsformer kartlägga behov av ny kunskap och vad som behövs för att önskvärd kompetensutveckling

kommer till stånd. Till hjälp härvidlag kan ligga en analys av framtida förändringar och kunskapskrav med utgångspunkt från företagets långsiktiga strategi och planering. Även uppföljning av utbildningsinsatser ligger inom kommitténs arbetsområde.

Upprättas utbildningsplaner kan dessa diskuteras och utvärderas i kommittén. Sådana utbildningsplaner kan också utgöra ett lämpligt underlag för påverkan av utbildningsinsatser i allmän regi.

Det är vidare av stor betydelse att de lokala parterna tillämpar lönesystem och anställningsvillkor, som stimulerar de anställda att sträva mot en kontinuerlig utveckling av arbetsuppgifter och kompetens.

§ 3 Personlig utveckling

Alla anställda, oavsett utbildningsbakgrund, bör ges möjlighet till personlig utveckling i arbetet så att de kan åta sig mer kvalificerade och ansvarskrävande uppgifter. Särskild uppmärksamhet skall riktas till dem med kort och – för vid företaget förekommande arbetsuppgifter – bristfällig utbildning samt den som återgår i arbete efter en längre tids föräldraledighet eller längre tids sjukskrivning.

Personlig utveckling kan t.ex. innebära intern eller extern vidareutbildning, möjlighet att delta i projektarbete, utredningar etc. eller arbetsrotation. Det kan också innebära att anställda ges möjlighet att pröva andra arbetsuppgifter inom företaget.

En viktig grund för de anställdas och företagens samlade kompetensutveckling kan vara en individuell utvecklingsplanering. Om en anställd särskilt begär det skall en sådan planering ske.

Formerna för den individuella planeringen kan variera. Den kan skapas genom t.ex. planerings- och utvecklings-samtal eller arbetsplatsträffar. Utvecklingsbehov utifrån såväl företagets mål som individens behov och önskemål bör diskuteras. Åtgärder bör överenskommas och följas upp.

§ 4 Samverkan mellan förbundsparterna

Frågor rörande kompetensutveckling behandlas av den av parterna inrättade "Verkstadsindustrins nämnd för kompetensfrågor".

Nämndens uppgift är att

- aktivt verka för att frågan om kompetensutveckling i ökad grad beaktas i företagets verksamhet,
- genom erfarenhetsutbyte i form av goda exempel och på annat sätt vidga företagets och de anställdas intresse för kompetensutveckling,
- initiera utvecklingsprojekt,
- följa och analysera kompetensbehovet inom branschen,
- särskilt pröva vilka åtgärder som kan behövas för att stödja de mindre företagen med behovsinventering,
- utifrån analyser av branschens kompetensbehov påverka innehållet i och dimensioneringen av samhällets utbildning,
- följa och främja tillämpningen och den fortsatta utvecklingen av denna överenskommelse samt
- i övrigt handlägga de frågor parterna i samförstånd uppdrar åt nämnden.

Nämnden består av sammanlagt sex ledamöter av vilka tre utses av arbetsgivarparten och tre av arbetstagarparterna. Nämnden utser inom sig ordförande och vice ordförande. Nämndens ledamöter utses för en tid av tre år med rätt för parterna att tillkalla ersättare för frånvarande ledamot.

Möjligheterna till extern finansiering skall alltid undersö-

kas. Finansiering av verksamheten inom nämnden skall i övrigt delas lika mellan parterna.

§ 5 Förhandlingsordning

Meningskiljaktigheter rörande tillämpningen av detta avtal behandlas enligt den för avtalsområdet gällande förhandlingsordningen.

§ 6 Giltighetstid

Denna överenskommelse gäller tillsvidare med en ömsesidig uppsägningstid om sex månader.

Överenskommelse om vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering

Parterna noterar att SAF, LO och PTK den 22 oktober 1987 träffat överenskommelse om vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering. Parterna har i anslutning till denna överenskommelse enats om att arbetare som genomgår undersökning enligt punkt 2–4 i överenskommelsen erhåller

- dels lön för förlorad arbetstid; tidlönsarbetare erhåller sin tidlön och ackordsarbetare sin medeltimförtjänst på tidlön och ackord enligt senast kända kvartalslönestatistik,
- dels ersättning för undersöknings- och resekostnader med anledning av undersökningen, vilka inte ersätts från den allmänna försäkringen.

Stockholm den 13 februari 1988

Sveriges	Svenska
Verkstadsförening	Metallindustriarbetareförbundet

<i>Åke Nordlander</i>	<i>Leif Blomberg</i>
-----------------------	----------------------

Avtal om arbetsmiljö och företagshälsovård

Parterna är ense om att främja utvecklingen av god arbetsmiljö och en väl fungerande företagshälsovård till gagn både för företag och anställda.

Samverkan och lokala överenskommelser inskränker inte arbetsgivarnas ansvar enligt arbetsmiljölagen.

Arbetsmiljöfrågorna handläggs i linjeorganisationen av ansvariga chefer. Samverkan ska ske med skyddsombud/skyddskommitté och de anställda för att åstadkomma en god arbetsmiljö.

Arbetsmiljölagen jämte tillhörande föreskrifter är viktiga grundelement i arbetet. Parterna är överens om att intentionerna bakom föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete, som syftar till att arbetsmiljön ska vara säker både ur psykiskt och fysiskt hänseende, är vägledande. Arbetsmiljöverket utövar tillsyn enligt arbetsmiljölagen.

§ 1 Samverkan

De lokala parternas samverkan är förutsättningen för att arbetsmiljöarbetet ska bli bra och effektivt. Formen för samverkan anpassas till företagens verksamhet och bekräftas av lokal överenskommelse.

Frågor beträffande systematiskt arbetsmiljöarbete, arbetsmiljöutbildning, företagshälsovård och rehabilitering bör behandlas av de lokala parterna och kan regleras i lokal överenskommelse.

§ 2 Arbetsmiljöutbildning

Behovet av utbildning ska bedömas av de lokala parterna med beaktande av arbetsmiljöns beskaffenhet i företaget. Utbildningen kan bestå av grundutbildning och vidareutbildning.

Inom ramen för lokal samverkan enligt § 1 bestäms tidsomfattning, innehåll, utbildningsmaterial samt ersättningsfrågor och vilka som ska delta i den aktuella utbildningen/informationen.

Information om aktuella arbetsmiljörisker samt skyddsregler ges till alla anställda. Här ska de nyanställdas behov uppmärksammas.

§ 3 Företagshälsovård

Parterna är ense om att en ändamålsenlig företagshälsovård är en betydelsefull resurs för företag och anställda. Frågor om företagshälsovård bör behandlas i samverkan. De olika behoven och kraven ska vara styrande, eftersom förhållandena skiftar mellan olika företag inom samma bransch. I vissa fall finns möjligheter till inbyggd företagshälsovård. I andra fall torde anslutning till befintlig eller nybildad företagshälsovårdscentral vara den bästa lösningen.

I företagshälsovårdens uppgifter bör ingå att

- utifrån ett helhetsperspektiv bedriva ett aktivt förebyggande arbetsmiljöarbete med beaktande av medicinska, tekniska och psykosociala aspekter
- ge råd och medverka vid planering av större förändringar i företaget så att sunda och säkra arbetsförhållanden skapas
- följa upp arbetsmiljöförhållanden, som kan påverka de anställdas hälsa och arbetsanpassning
- utgöra en stödjande resurs samt ta fram underlag för beslut om arbetsanpassning och rehabilitering.

Företagshälsovården ska utövas i överensstämmelse med

vetenskap och beprövad erfarenhet. Dess personal har samma tystnadsplikt som motsvarande yrkesgrupper inom samhällets sjuk- och hälsovård.

§ 4 Förhandlingsordning

Tvist om tolkning eller tillämpning av detta avtal samt lokal överenskommelse om samverkan i arbetsmiljöfrågor ska snarast hänskjutas till förhandlingar mellan de lokala parterna. Uppnår de lokala parterna inte enighet ska tvisten på begäran av endera parten hänskjutas till central förhandling. Framställan om lokal eller central förhandling ska ske skyndsamt, dock senast inom de tidsfrister som anges i 64 § medbestämmandelagen.

Avtal om utvecklingsarbete mot belastningsskador

Metall och Verkstadsföreningen har gemensamt konstaterat att antalet anmälda belastningsskador inom verkstadsindustrin under senare år haft en oroväckande ökning. Det har också lett till en ökad sjukfrånvaro.

Belastningsskadorna har flera orsaker. Samtidigt som många tunga och ansträngande arbetsuppgifter kunnat elimineras genom tekniska och ergonomiska åtgärder har till synes lättare högrepetitiva arbeten visat sig medföra nya problem. Sådana arbeten, med ensidiga och statiska arbetsställningar, medför större risker för belastningsskador än som tidigare varit känt. För att klara dessa problem krävs ofta lösningar, som integrerar teknik, ergonomi och arbetsorganisation.

Parterna noterar dessutom att enkla och monotona arbeten i övrigt ofta är förenade med hög personalomsättning och frånvaro. Insatserna bör sålunda också få allmänt positiva effekter i dessa hänseenden.

Mot denna bakgrund har parterna enats om följande överenskommelse.

§ 1 Undersökning/kartläggning

De lokala parterna skall där så erfordras undersöka/kartlägga riskerna för belastningsskador enligt ovan. Undersökningen genomförs i skyddskommittén om inte annat överenskommes. Undersökningen kan genomföras med hjälp från företagshälsovården.

Undersökningen, uppdelad på typ av arbete eller arbetsplats, skall avse sjukfrånvaro, arbetsskadeanmälningar

samt läkarbesök och behandlingar på grund av belastningsskador. Det förutsätts att försäkringskassa och andra kan redovisa för undersökningen erforderliga uppgifter med beaktande av gällande sekretessregler.

Arbete med mycket likartade uppgifter och små variationer i arbetsinnehållet ägnas särskild uppmärksamhet.

§ 2 Åtgärdsprogram

Efter undersökning och erforderliga arbetsmiljöbedömningar skall de lokala parterna inom ramen för gällande regler och samverkansformer överlägga om vilka program med tidsplaner som behövs för åtgärder mot förekommande risker för belastningsskador.

Med utgångspunkt från förutsättningarna vid varje verkstad skall i första hand följande utvecklingsprinciper, enskilt eller i kombination, vara vägledande.

- Överväg om problemen kan elimineras genom mekanisering/automatisering eller tekniska och ergonomiska hjälpmedel i övrigt.
- Pröva om högrepetitiva arbetsuppgifter, för att öka arbetsinnehållet, kan tillföras nya arbetsmoment, för- och efterarbeten eller administrativa uppgifter.
- Bedöm om arbetsväxling mellan olika typer av arbetsuppgifter t.ex. i en grupporganisation kan minska ensidiga muskelbelastningar och öka arbetsinnehållet. Parterna skall beakta utvecklingsavtalets intentioner om ny arbetsorganisation och teknisk utveckling.

§ 3 Förhandlingsordning

Mom. 1

Twist om tolkning eller tillämpning av detta avtal skall snarast hänskjutas till förhandling mellan de lokala parterna.

Uppnår de lokala parterna ej enighet skall tvisten på begäran av endera parten hänskjutas till central förhandling.

Framställan om lokal eller central förhandling skall ske inom de tidsfrister som anges i 64 § MBL.

Mom. 2

Under lokal eller central förhandling kan endera parten föra viss fråga till Verkstadsindustrins nämnd för utvecklingsfrågor som äger avge rekommendation till lösning av frågan. Nämnden äger i anslutning till behandling av visst ärende tillkalla sakkunnig eller på annat sätt inhämta upplysningar av betydelse för nämndens bedömning.

Denna överenskommelse gäller tillsvidare med en ömsesidig uppsägningstid om sex månader.

Utdrag ur överenskommelse mellan Teknikarbetsgivarna och IF Metall 2011-12-12 angående löner. (Lägsta timlöner och övriga ersättningar är införda i respektive paragraf i avtalet).

Löneavtal

Lönepott för lokal förhandling

Om de lokala parterna inte kommer överens om annan tidpunkt, bildas den 1 april 2016 vid varje verkstad en lönepott om 2 procent av månadslönerna för arbetarna vid verkstaden.

För tim- och ackordsavlönade arbetare beräknas lönepotterna genom att det örestal som motsvarar angivna procenttal av verkstadens aktuella genomsnittsförtjänst på timlön och ackord multipliceras med antalet arbetare vid den tid potten bildas.

Lönepotten fördelas genom lokal överenskommelse mellan företaget och verkstadsklubben. Fördelningen av lönepotten ska ske med utgångspunkt från Teknikavtalet IF Metalls löneprinciper, enligt lokalt överenskomna lönesystem och löneformer och med beaktande av avtalet om kompetensutveckling i företagen.

Avtalets lägsta löner

För arbetstagare som fyllt 18 år är lägsta månadslön 18 998 kronor och för särskilt kvalificerade arbeten 20 985 kronor fr.o.m. den 1 april 2016. Genomslag i utgående lägstalöner avräknas från lönepott.

Lägsta löneökning

Om de lokala parterna inte träffar annan överenskommelse ska en avstämning avseende löneutvecklingen under avtalsperioden ske den 1 oktober 2016 avseende envar av perioderna den 1 april 2016 t.o.m. den 1 oktober 2016. Löneökningen per månad för en heltidsanställd ska då uppgå till lägst 285 kronor.

I tim- och ackordslönebilagan ska löneökningen per timme för motsvarande period uppgå till lägst 163 öre den 1 oktober 2016.

Avräkning från omplaceringstillägg

Avräkning från omplaceringstillägg som fastställts efter den 1 april 2004 sker i den mån arbetaren vid fördelning av lönepott erhåller en löneökning som överstiger 2,0 procent den 1 april 2016.

Förhandlingsordning

I det fall de lokala parterna inte kan träffa överenskommelse om fördelning av lönepott har berörd lokal part rätt att föra frågan till central förhandling. I det fall inte heller de centrala parterna kan träffa överenskommelse i ärendet har central part rätt att överlämna frågan för slutligt avgörande till Lönenämnden Teknikarbetsgivarna – IF Metall. Nämnden består av fyra ledamöter. Teknikarbetsgivarna utser två ledamöter och IF Metall två ledamöter. En av representanterna för Teknikarbetsgivarna är ordförande och en av representanterna för IF Metall vice ordförande.

Anmärkning 1

I fråga om grupper av arbetare och enskilda arbetare med ogynnsamt löneläge eller ogynnsam löneutveckling skall frågan om kompetensutveckling särskilt beaktas.

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

Anteckningar

